

JUGOSLAVSKI GLASNIK

Drž. v. licejaka knjižnica
LJUBLJANA strossa 1

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

ČUVAJTE JUGOSLAVIJU!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski prefinac 342 • Telefoni uredništva i uprave 30-866 i 26-105 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 22 mart 1940
God. XI • Broj 12

Za moralne reparacije!

Pošto smo u prošlom broju istakli moralnu satisfakciju, što je jugoslovenskom sokolstvu pružena činjenicom, da je, — ne na njegovu molbu, već SPONTANOM ODLUKOM VLADE, JEDNOGLASNO određena pomoć za počinjene mu štete, čime je nedvojbeno priznato da je sokolstvo bilo nepravедно napadano, — želimo da u ovom članku istaknemo potrebu da se, pored delimičnih materijalnih reparacija, izvrše i MORALNE REPARACIJE ZA UČINJENE NEPRAVDE, o čemu smo natuknuli već u prošlom broju.

Materijalnu štetu bi sokolstvo sa najmanje bola podnelo, kada bi sve ostalo bilo u redu i kad bi se u svima banovinama primećivala tendencija, da se te porođajne smetnje novog stanja što pre likvidiraju, pa da se prede na punu zakonitost i poredak. Mi, međutim, još i danas, sedam meseci iza osnivanja Banovine Hrvatske, imamo ČITAV NIZ SOKOLSKIH DOMOVA, koji se protuzakonito, i upravo anarhistički, nalaze u rukama, ne „lica, čiji se identitet nije mogao utvrditi“, već organizacija, kojima se dao poluzvanični karakter, a da vlast još uvek nema snage da toj otimačini stane na kraj. Takav je slučaj sa sokolskim domovima i imovinom u Crikvenici, Delnicama, Varaždinu, Pagu, Kustošiji, Zagrebu itd., — gde nam je bilo oduzeto zakonski neprikosnoveno gruntovno vlasništvo, ili su pogaženi gruntovni ugovori itd.

Ma da se i tu radi o materijalnoj šteti, nije taj momenat toliko važan, koliko STANJE IZVANZAKONITOSTI, U KOME ŽELI DA SE DRŽI SOKOLSTVO, A PROTIV KOGA MI TRAJIMO NE SAMO REPARACIJE, NEG I NAJODLUČNIJE GARANCIJE; — jednako kao i protiv bezgričnog i planskog ŠKANIRANJA NAJBOLJIH PRETSTAVNIKA JUGOSLOVENSKOG SOKOLSTVA, U JAVNIM I PRIVATNIM SLUŽBAMA. To što se, gotovo u svim mestima Banovine Hrvatske, radi protiv članova Sokola i jugoslovenskih nacionalista, nije samo bezrazložno otpuštanje iz službe i premeštanje, sa ciljem da se ti ljudi materijalno unište, već pretstavlja NAJUVREDLJIVJE MORALNO UNIŽAVANJE, gde se, za volju najopskurnijih bukača ili lokalnih sovjetiča, najugledniji državni činovnici bacaju u najzabačenija sela; gde dobijaju za šefove ljude, dvaput mladje i daleko manje sposobne; ili bivaju izloženi najneukusnijim zabadanjima i uvredama.

Sigurno je da sve to ni najmanje ne odgovara načelima, koja su oglašena kao načela pravde i sporazuma. Ako se materijalnim repariranjem priznalo, da su jugoslovenskom sokolstvu zaista nanete nepravde, — zar nemamo prava tražiti da se, dosledno tome, podje dalje, pa da se dadu i moralne reparacije, da tek onda dodju do izražaja načela, koja smo gore spomenuli?!

BEZ TIH, MORALNIH REPARACIJA, PROMAŠIĆE I OVE, MATERIJALNE, jer će rušilački elementi počiniti nove štete i dolaziće do novih uzbuđenja, koja nikako nisu u duhu stišavanja. A zato ne treba mnogo! Dosta je da se banska vlast, u pitanju sokolskih domova i sokolske imovine, DRŽI STROGO ZAKONA; a u pitanju činovnika da se — sem onih, za koje se zaista utvrdi, da su se o nešto ogrčili (a tih ima najmanje u Sokolu!) — svi drugi vrata na svoja mesta, i da se daljnja premeštanja vrše na decentan način.

To je stvar pravde, koja nema nikakve veze sa izmenom zakona o Sokolu K. J., i kojoj treba, ne čekajući na to, udovoljiti. Međutim je i kod te izmene potrebno, da se ne ispusti iz vida, ZAISTA IZNIMNA ULOGA I POLOŽAJ SOKOLSTVA, ne od vremena kada je stvoren taj zakon, već od NEKOLIKO DECENIJA, u našem narodnom životu; pa da se i ta revizija izvrši bez ikakvih partiskih tendencija. Pamfletima, kojima novim gospodarima kušaju da se dodvore bivši šestojanuarski lideri, kao što je na pr. onaj u splitskom „Hrvatskom Glasniku“, neće se sokolstvo dati ni zaplašiti, niti svesti sa svog dostojanstvenog stava; pogotovo kad su vulgarnosti tog pamfleta demantovane od odluka samih njihovih odgovornih vođa. Sokolstvo se ne boji pomenute revizije ni onda, kad „Hrvatska straža“ pobedonosno kliče, što je u komisiji za izmenu zakona ušao g. Dr. Krek, koji po svom rešoru nikakve veze sa sokolstvom nema (u kombinaciju bi dale-

Nj. Kr. Vis. Knez Namesnik primio brata Rad. Grdjića

U utorak, 19 marta, primio je Nj. Kr. Vis. Knez Namesnik Pavle u audijenciju glavnog sekretara Saveza Sokola K. J., Radmila Grdjića.

Brat Radmilo Grdjić izneo je tom prilikom Nj. Kr. Visu. Knezu Namesniku prilike u sokolstvu i prikazao mu rad sokolstva na prosvetnom, tehničkom i narodno-obranbenom polju; a Nj. Kr. Vis. Knez Namesnik interesovao se mnogo za sokolski život i rad.

Sokolka smotra u Beogradu

U sokolskom domu društva Beograd—Matija održana je u nedelju smotra sokolskog članstva beogradskih sokolskih društava. Na smotri je uzelo učeshta brojno sokolstvo, kao i prijatelji sokolske misli. Smotru je otvorio prigodnim govorom staršina društva br. Andra Petrovića, general, a govorili su i braća Milić Majstorić, Momir Sinobad, Rešić i dr., koji su opširno prikazali stanje sokolstva kao i sve nedelje sa kojima se ono mora da bori. Sa strane prisutnih stavljeno je upit delegatu Saveza, br. Vojin Todoroviću, što je odgovoreno sa strane odgovornih faktora, povodom napada na br. Čedu Milića. Na koncu je jednoglasno doneta rezolucija u kojoj se traži da se preduzmu što efikasnije mere u cilju zaštite sokolskih interesa. Rezolucija govori o opštim prilikaма u svetu i u našoj zemlji. Predviđeno je, da se u skoro vreme održi veliki kongres svih nacionalnih i patriotskih društava u Beogradu, na kome će se opširno govoriti o svima pitanjima, koja interesuju jugoslovensku nacionalnu misao.

ko pre došao n. pr. ministar prosvete!), iz čega klerikalni list vrlo pronicljivo zaključuje, da se radi o partisko-političkim razlozima.

Jasno je, međutim, da se ni pred tim SOKOLSTVO NEĆE ODREĆI JEDINSTVENOSTI SVOJE ORGANIZACIJE ZA ČITAVU JUGOSLAVIJU i da nikako neće pristati na to, da u jednom kraju pretstavlja opštenarodnu organizaciju, koja je stup rodoljubivog i narodno-odbrambenog rada, a u drugom da bude predana na milost i nemilost raznim Italima Colombani, protiv čega neće moći naći zaštite, ni kod vlasti ni kod zakona. Sokolstvo se u politiku ne meša, pa će raditi jednako konstruktivno u svima delovima Jugoslavije i za sve njih. Ali zato bezuslovno traži, DA U SVIMA DELOVIMA JUGOSLAVIJE IMA JEDNAKA PRAVA I DA IMA JEDINSTVENO VOČSTVO, jer je jedino tako u stanju da odgovori uzvišenim zadacima zbog kojih je osnovano, i zbog kojih je potrebno, i celini države, i u svakom njenom delu.

Важност физичког васпитања са општег националног и војничког гледишта

Joш u starom веку велики народи добро су схватили важност телесне културе. У колико је неки народ био просвећенији, у толико је поклањао већу пажњу овоме васпитању. Јер оно не само што одржава и усавршава физичке особине, него ефикасно утиче и на усавршавање и одржавање моралнодуховних особина човекових.

Са општег народног гледишта, од физичког васпитања народа имају се две користи: **подизање расе и спремање будућих бораца за одбрану земље.**

Кад упоредно садању нашу омладину са омладином пре рата, маркантно се истиче разлика у физичким особинама. Деца, која су подизана за време рата, нарочито на селу, због слабе исхране, опште патње и слабог надзора, војнином су остала криљава, а нека са разним физичким, па и умним недостацима. Природна последица биће да ће и њихова деца бити другостепене вредности по физичком квалитету. Међутим гимнастичким вежбањем могу да се развију физичке особине, а појединцима да се поврате телесне особине њихових предака.

После слома на Јени, Пруска је одмах отпочела спремати своје војнике за одмазду, најпре у вежбаоницама за гимнастику. Ово је продужавао неколико година, док су са успехом добили битку на Садови. После овога успеха са правом се писало, да су битку добили народни учитељи.

После неуспешног рата 1871 год. Француска је такођер истакла већу важност физичког васпитања, па је та идеја захватила све народне слојеве. Омладина се бавила физичким васпитањем близу пола века, док то васпитање није уродило плодом у светском рату. Такав пример имамо и код Чеха, који раду у соколским вежбаоницама, имају да захвале што су у светском рату могли постићи своје националне задатке. А и сада већи део чешких легија чине Соколи.

После Светског рата, побеђе-

ни и победници озбиљно су прибегли што бољем школском и послешколском физичком васпитању, да би тиме, колико толико надокнадили, у рату изгубљену елиту своје нације. И код нас су у неким гранама физичке културе постигнути лепо резултати, али ми још немамо свој правни народни метод физичког васпитања. Спорт је код нас додуше доста популаран, али се и он изводи више произвољно, без научног правца, те може да буде често пута и штетан по здравље човеково.

Са војничког и државног гледишта најважнија грана физичког васпитања је тзв. предвојничка вежба, којој би требало поклонити што већу пажњу. Ни једно занимање не захтева тако потпуне физичке и моралне одбараности, као војничко васпитање, обзиром на данашње наоружање и облик савременог ратовања. Док је код старих народа успех у борби зависно од телесне снаге и вештине руковања оружјем, у чему се је највише вежбало, данас је најважније за борца да, сем храбрости, буде **хитар, спретан, издржљив и окретан.** Ово нарочито важи за пешака, при свима борбеним радњама, као кретању, борби ножем, бацању ручних бомби, изналагањем заклона и других борбених радњи. Велики број војника погинуо је у рату зато, што није хитро легао на земљу, брзо извршио скок за време борбе у нападу, што није одмах нашао, или направно себи заклон, или хитро скочио у левак, направљен топовском гранатом. Није знао пливати, или се је због слабих мишића брзо заморно у кретању под теретом спреме.

Све ове особине које треба да има савремени борац, најбоље се постизавају физичким васпитањем. А тиме се увећава и смелост и самопоуздање, што такођер спада у војничке врлине.

Из свега изложеног да се извести јасан закључак, да **измењу физичког васпитања и тактике (борбених радњи) постоји тесна веза**, па је зато и важност физичког васпитања са војничког гледишта веома велика. Ма колико да војска враћа кућама војнике здравије, спретније, јаче и способније за животну борбу у опште, ипак регрут, у оним годинама кад служи у кадру, не може развити све оне физичке особине, као у млађим годинама. А и физичко васпитање, ако се не изводи научним правцем, не даје жељене резултате и не постизава се довољна хармонија духа и тела, као што то мора да буде.

Величко Бојовић
пеш. кап. I кл. у пенз.

Veliki uspeh skupštine Sokolske župe Split A nepravde prema Jugoslovenima?!

U subotu, 16 marta, održana je u Splitu redovna godišnja skupština Sokolske župe Split, koja je bila odlično posećena. Izostali su delegati od samo 4 društva i 3 čete. Starešina župe brat Dr. Vjekoslav Lavš otvorio je skupštinu pozdravom Nj. V. Kralju i Kraljevskom domu, što je dalo povoda za burne i oduševljene ovacije Kralju i Jugoslaviji.

Posle toga je u kratkom, ali poletnom govoru, izložio stanje sokolstva na području župe Split. Pošto je nabrojao mnogobrojne progone, kojima su bili izloženi sokolski pojedinci i organizacije, brat Dr. Lavš je podvukao odlučnu volju sokola splitske župe, da ostanu na braniku sokolskih ideala, nepokolebivo odani velikoj misli jugoslovenskog jedinstva. Njegov govor prekidan je oduševljenim aplauzima i odobravanjem. Brat dr. Lavš pozdravio je i prestavio članstvu delegata Saveza, brata Radmila Grđića, glavnog sekretara Saveza SKJ.

Posle toga redali su se izveštaji, koji su govorili o velikim uspesima sokolstva na teritoriji ove župe, koji su tim značajniji i vredniji, što su postignuti pod teškim okolnostima. Povodom izveštaja razvila se diskusija, u kojoj su izneseni mnogobrojni predlozi i korisne sugestije. Ali više nego to, u svim govorima je podvučena tvrda odlučnost Sokola, svih jedinica splitske župe, da održe visoko sokolski barjak i da ostanu nepokolebljivi čuvari velikih sokolskih i nacionalnih ideala, čije je ognjište bilo kroz decenije naše jugoslovensko primorje.

Na koncu izveštaja data je u pravi razrešnica, a zatim je uz opšte odobravanje usvojena rezolucija koja glasi:

1) Sokolski rad i njegovo djelovanje ravna se po utvrđenim sokolskim načelima, koji obuhvaćaju čitav naš jugoslavenski narod kao cjelinu.

2) Sokolstvo je svjesno da se, držeći se daleko od političkog uplitanja u dnevne događaje, ne samo ničim i nikada nije ogrješilo o interese svoga naroda, nego je uvijek radilo nesebično i nepodijeljenom ljubavi za dobrobit, napredak i veličinu svih dijelova naše domovine Jugoslavije.

3) Prema tome nisu opravdane a i bez ikakvog su stvarnog osnova, sve objede i napadaji na sokolstvo, te zato:

a) najenergичnije protestira protiv svih nasilja nad sokolskim jedinicama, sokolskom imovinom i sokolskim radnicima.

Braća Dr. Lavš i Grđić na skupštini župe

b) diže svoj glas ogorčenja zbog teških i mnogobrojnih progona i stradanja sokolskih pripadnika,

c) traži poštivanje i vršenje postojećih zakona od svih i prema svakome, te apelira na sve mjerodavne faktore, da pravilno primjene Zakone i zakonske propise.

4) Sokolstvo svečano izjavljuje, da uprkos svih teškoća i napadaja, nepokolebljivo ostaje vjerno sokolskoj ideologiji i zavjetu: **JEDAN NAROD, JEDNA DRŽAVA, JEDAN KRALJ!**

5) Izražava bratskoj Upravi Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije puno povjerenje uvjerenjem, da će i unapred odlučno i energično štiti i čuvati interese jugoslovenskog sokolstva.

Posle toga se pristupilo izboru nove uprave, pa je uz oduševljene aplauze, izabran ponovo za starešinu župe br. Dr. Vjekoslav Lavš.

U 7 časova u veče pripušteno je skupštini i ostalo članstvo, pa je delegat Saveza, brat Radmila Grđić održao govor, u kome je izložio gledanja Savezne uprave na događaje koji su u vezi sa radom sokolstva i na akcije Saveza, koje je preduzimao u vezi sa takvim stavom. Osvrnuo se i na pitanje revizije zakona o sokolstvu, pa je objasnio stav uprave Saveza po ovom važnom pitanju. Na koncu je istaknuo zadovoljstvo Savezne uprave sa odličnim držanjem sokolstva župe Split i naročito ukazao na povoljnu činjenicu okupljanja nacionalne omladine oko sokolskog barjaka, kako je to sprovedeno, kao retko gde, u sokolskom društvu Split.

Skupština je završena pjevanjem sokolske himne „Oj Sloveni“ i ovacijama Kralju, Jugoslaviji i narodnom jedinstvu.

Uveče je, u čast delegata priređena zajednička večera u hotel „Parku“ na Bačvicama. Tom prilikom pozdravljen je na večeri i odlični bugarski javni radnik, Dr. Danailov. Njegovo prisustvo dalo je povoda manifestaciji jugoslovenskog - bugarskog bratstva.

U nedelju, 17 marta, brat Radmila Grđić održao je, pred punom dvoranom sokolskog društva, predavanje za omladinu, izloživši u jednosatnom predavanju gledanje sokolstva na savremene političke i socijalne doktrine.

Sokolska skupština u Splitu dokazala je jasno i nepobitno opstojnost jednog snažnog i nepokolebljivog sokolskog duha u tim krajevima i ona će biti početak novog zamaha u širenju sokolske misli i sokolskog rada.

SPLIT ZA MASARIKA

Sokolsko društvo Split priredilo je komemorativno veče u počast Prezidenta Oslobođioca Masaryka. Pred dupke punom dvoranom ocrtao je jakim i toplim rečima ličnost velikog Slovena, njegov život i rad, mladi sveučilištarac, Mladen Mimica. Istakao je veličinu Masaryka i kao filozofa i šveslovena, čija je aktivnost prelazila granice otadžbine, obuhvatajući sve slovenstvo i sve ljude dobre volje. Ova priredba bila je vrlo dobro posećena i vrlo uspeša.

G. Hija Jakovljević u „Savremeniku“ od 15 februara, u članku „Prolazni karakter sporazuma“, veli među ostalim: „Još i sada ima u hrvatskom narodu nezadovoljstva, osobito radi nepravdnog postupka predstavnika vlasti prema onim Hrvatima, koji se za sada nalaze izvan banovine Hrvatske. U interesu je državne zajednice, da se izmijeni taj postupak, a pogotovo da se ne stvaraju ognjišta novog nezadovoljstva, jer bi se onda promašio i cilj, za kojim je išao sporazum od 26 kolovoza. Braneći svoja prava Hrvati ne žele učiniti Srbima nikakve nepravde i t. d.“

U svemu se slažemo sa izlaganjima gosp. Jakovljevića, da u Jugoslaviji treba vladati puna ravnopravnost i jednakost svih njenih članova. Ali kad je gosp. Jakovljević zabrinut za eventualne nepravde Hrvata izvan Banovine Hrvatske, zašto se ne bi malo zamislilo nad nepravdama koje se svakodnevno čine Hrvatima Jugoslovenima? I Hrvati su ljudi, kaže g. Jakovljević! A mi Jugosloveni zar mi nismo ljudi, već predmet za potkusurivanje opskurnih frankofurtimaškokerikalnih tipova?

Gosp. Jakovljević tvrdi da Danci i Flamanci govore jedan jezik, pa su ipak dva naroda, htejući time potkrepiti tezu o dvonarodnosti. Ali zašto da ne bude ljudi kojima je istovetnost jezika važan faktor u verovanju o jedinstvenosti našeg naroda? Zašto u banovini Hrvatskoj ne bi bilo ljudi koji sve sitne razlike bacaju u pozadinu pred onim što je najkrupnije?

Svima našim čitateljima i svoj našoj sokolskoj braći katoličke veroispovesti, čestitamo najsrdačnije SRETNE USKRŠNJE PRAZNIKE!

„Došla doba vrlo čudna,
al zabrana uzaludna,
Bez plakata i reklama
Sokolana mami sama.“
Stari Soko

ЗА СЛОБОДУ!

Док немам страшног и тешког рата

Захвата, руши државе многе,
Будимо спремни три мила брата!
Поћимо сложено сви путем слога!

Заставу своју дигнимо горе!
И сложено њене бранимо боје,
Из наших грла нек' гласи оре:
Нећемо туђе, недамо своје!

Ни једне стопе, ни једне ари
Недајмо, браћо, никоме више,
Земље, за коју претци нам стари
Гнуше храбро и крвиу лише.

Нама је ост'о аманет свети,
Да чувамо њино слободе дело.
Сви зато, када опасност прети,
У борбу свету поћимо смело!

ВОЈИСЛАВ Д. КОЛАРИЋ,
Смедерско

Prošlogodišnji rad Sokolskog društva Sinj

U današnje doba ima sokolskih društava, kojima se na žalost ometa rad terorom i agresijom, i koja ne uživaju istu slobodu kao njihova bratska društva u istoj državi. Ovoj vrsti spada i Sokolsko društvo Sinj, zato i zaslužuje da se rad ovog društva prikaže ostalim društvima, te prijateljima i neprijateljima sokolstva.

Na 31 dec. 1939 god. bilo je u ovom društvu 309 pripadnika. U toku prošle godine stiglo je i zavedeno u društveni delovodni protokol 655 spisa. Održano je 66 sednica uprave, 2 svečane javne sednice i 4 članska sastanka. Broj vežbovnih dana bio je u prošloj godini 301. Celokupan broj pohađanja vežbi svih kategorija je 5.270.

Održana je letnja javna vežba, sa 11 tačaka, uz sudelovanje naše dične vojske. Priredeno je 5 akademija, i to 3 manje i 2 veče (6 septembra i Prvog decembra). Održan je pred vrstom 91 govor različitog sadržaja. Bilo je svega 23 debatih večeri, o interesantnim pitanjima iz sokolskih, nacionalnih, socijalnih i kulturnih problema.

Pučka predavanja priređena su ova: Verujemo u budućnost Jugoslavije, O Sv. Savi, O Strossmayeru, Sunce i život na planetama, Proboj Solunskog fronta, Obavezni telesni odgoj omladine, Kemal-paša, Kult naših velikana Zrinskog i Frankopana, O Petrovoj petoljetci, Historijski razvoj našega naroda, O majci, Kosovo — Vidovdan, Marselj — 9 oktobar 1934, Značaj prvog decembra.

Zdravstveni osek društva održao je predavanja: O alkoholizmu, O mikroorganizmima, Narkotična sredstva. Kako da se majka uputi i pomogne u podizanju i zaštiti dece, Upute za odbranu od napadaja iz vazduha (tri puta, sa praktičnim pokazivanjem i vežbanjem sa maskama), Sokolske žene i odbranbenost. — Održan je tečaj za ukazivanje prve pomoći kada ko nastrada, a vršilo se periodično lekarsko pregledavanje članova vežbača, naraštaja i dece.

Osim navedenog dale su se sledeće priredbe: „Mamina maza“, igrokaz; — „Majčin dan bez majke“, tragedija; — „Na Ozlju gradu“, igrokaz; — „Ljubi slobodu“,

aktovka; — „Daci Vilenjaci“, komedija; — „Ratnikova verenica“, tragedija; — „Čuvajte mi Jugoslaviju“, živa slika sa recitacijom o marseljskoj tragediji; — „Sumnjivo lice“, komedija; — „On nije ljubomoran“, — „Ko je sluga“, — „U civilu“ i „Cestitamo“, — šale. Održana je i jedna večernja virtna zabava sa plesom, te ostali povremeni plesovi. Streljački osek je u pripremi te u ovoj godini namerava započeti sa gađanjem. Također će se u ovoj godini protegnuti rad ovog društva i na narodno-odbrambeni, tako da mladi Sokoli, kada dođu u kadar, budu već donekle spremni vojnici.

Članovi su platili u ime članarine 1939 godine Din. 12.354.— Posađeno je 2.000 pitomih oraha u novozvanoj „Petrovoj šumi“. Nabavljena je igra „Odbojka“. Uređena je električna instalacija na pozornici i letnom vežbalištu. Nabavljeno je poprje Tirša u prirodnoj veličini. Društvena knjižnica ima 546 knjiga.

Sabirnom akcijom za zimsku pomoć pomognuto je siromašnim članovima u naturi i novcu.

Prema iznešenom dakle mora se priznati da je ovo društvo agilno. Ali ipak njemu su u prošloj godini bile zapečaćene proštorije i obustavljen rad sa nalogom, da se sva imovina ovog

društva preda jednoj političkoj stranci, čiji je tajnik ispred sreskog načelnika predstavnicima društva na Sreskom načelstvu izjavio, da on u ime svoje stranke ima da preuzme svu imovinu ovog Sokolskog društva, a što je i sreski načelnik tražio. Ali pošto voćstvo stranke ovog tajnika, kao i starija vlast ovog sreskog načelnika, nisu hteli da postupe po boljševičkom sistemu, Sokolski dom sa inventarom je bio povraćen upravi društva. Iza ovoga sledeli su razni napadaji i pretnje od „nepoznatih“, lepljeni su po zidovima razni pamfleti protiv sokolstva, počepani su i zamazani plakati o proslavi prvog decembra, izvršen je napadaj kraj sokolane na jednog uglednog građanina, koji je sav okrvavljen jedva došao u sokolanu. Novi sreski načelnik zabranio je ovom društvu sve javne priredbe i ta zabrana još uvek traje, bez ikakve nade da će se povući.

Ali i pored ove zabrane svaka nejavna priredba ovog društva uspeva u svakom pogledu. Na „kućne zabave“ ovog društva dođe, mlado i staro, muško i žensko, članovi i nečlanovi — puna Sokolana kao šipak. I zato se peva po Sinju:

Brat Dr. V. Belajčić je otvorio Sokolski Nar. Univerzitet u Beogradu

U sredu na veče otvoren je **SOKOLSKI NARODNI UNIVERZITET u Beogradu**, koga je ustanovila **SOKOLSKA ŽUPA BEOGRAD** i na kome će se svake srede držati po jedno predavanje, u prostorijama **SOKOLSKOG DOMA KRALJA ALEKSANDRA**, u Deligradskoj ulici. Na otvorenju su uzeli učešća brojni članovi Savezne uprave, između kojih zamjenici starešine, **Dr. V. BELAJČIĆ** i **Arh. M. SMILJANIĆ**, glavni sekretar **Radmila GRDIĆ** itd. Prisustvovali su također i brojni članovi uprave župe Beograd, sa starešinom inž. **VUČKOVIĆEM** na čelu, a dvorana je bila puna sokolskog članstva iz raznih beogradskih društava.

Župni prosvetar, **brat MIRMIR SINOBAĐ**, pozdravio je prisutne i izneo ukratko cilj i program Sokolskog narodnog univerziteta. Zatim je predao reč prvom zamjeniku starešine Saveza SKJ, **Dr. V. BELAJČIĆU**, koji je održao prvo predavanje na ovom Univerzitetu, o temi „**OPŠTA ORIJENTACIJA SOKOLSTVA**“.

Brat Dr. Belajčić je u svom predavanju naročito podvukao osnovni ideološki stav sokolstva, koji se sastoji u ispovedanju i čuvanju jugoslovenskog narodnog jedinstva, i od koga sokolstvo, ni pred kakvim teškoćama ili protivnostima, neće odstupiti. Jugoslovenstvo je bilo u programu sokolstva još pre rata, kada su ga bečki i peštanski silnici zbog toga proganjali. Zbog tog jugoslovenstva su sokolska braća podnela najteže žrtve, počevši od smrti na vešalima i davanja života na bajnom polju, pa do teških tamnica i do gubitaka imanjanja. Odreći se jugoslovenske misli, značilo bi oskrnaviti žrtve sokolske braće i izdati svetli amanet najboljih sinova našeg naroda, počevši od Karadjordja i Štrosmajera pa do Kralja Ujedinitelja; a to sokolstvo neće nikada učiniti. Ako su politički ljudi kompromitovali jugoslovenstvo, neka se zato oni napadaju; ali sokolstvo ga nije nikada, ni kompromitovalo ni zloupotrebilo, i ono će ga dovesti do pobeđe. Naše jugoslovenstvo nije formalističko ni mehaničko, i ne negira istorijske tradicije i zasebne odlike i svetinje. Sve što je sveto Srbinu, Hrvat i Slovincu, čini sadržaj našeg jugoslovenstva; a zadatak sokolstva je, da ističe u prvi red sve što nas približuje i spaja, a da potiskuje sve što nas

razdvaja. Sokolstvo se politikom ne bavi, i neće da sudi o političkim događajima, ali ako se iza tih političkih događaja krije duhovna i idejna sadržina, koja se protivi načelima sokolstva, sokolstvo na to odgovara nepokolebljivim stavom u odbrani jugoslovenstva.

U pogledu na položaj sokolstva u državi i narodu, na proganjanje sokolstva i na glasove o reviziji Zakona o Sokolu K. J., brat Belajčić je naglasio odlučnu volju sokolstva, da stane na put svima nepravdama, pa je odao puno priznanje braći u Banovini Hrvatskoj, koja, ne samo što nisu klonula pred napadajima, već su odlučnija nego ikada, u odbrani svojih ideala. Takvu braću dužni smo još jače podupreti i, kao jedan, založiti se za nju! U detalje o reviziji zakona sada ne želi da ulazi, ali sokolstvo kao jedan čovek stoji na gladištu, da sokolska organizacija mora da ostane jedinstvena za čitavu državu, sa istim pravima u svakom kraju, sa potpunom slobodom rada i mišljenja, i sa jedinstvenim vođstvom. Ono što sokolstvo od države dobija, kao potporu za svoj prosvetni, nacionalni i narodnoobrambeni rad, potpuno mu pripada, po tom njegovom radu i njegovim zaslugama.

Konačno je brat Belajčić govorio i o slovenskoj ideologiji sokolstva, podvukavši da krivo imaju oni koji misle, da slovenska misao u današnjem teškom vremenu za slovenstvo, nije više aktuelna. Naprotiv, ona je danas aktuelnija nego ikada, zato jer je borba protiv slovenstva jača nego ikada i zato što su baš te nesreće otkrile svima Slovenima, koji hoće daleko da vide, da im je spas u slozi i saradnji. To su već uvideli braća Česi i Poljaci u emigraciji, a to treba da uvide i ostali Sloveni. Sokolstvo nepokolebljivo veruje u slovensku misao i u bolju budućnost slovenskih naroda.

Čitavo predavanje brata Belajčića, odlično po formi i po sadržini, bilo je saslušano sa najvećom pažnjom od prisutnog članstva i vrlo često prekidano burnim odobrenjem; a kad je završio bio je nagradjen dugotrajnim aplauzom.

Sledeće predavanje na Sokolskom narodnom univerzitetu u Beogradu drži zamjenik starešine Saveza SKJ, **Dr. Mihajlo Gradojević**, profesor Univerziteta, o temi „**Slovenstvo i sokolstvo**“. Predavanje se drži u sredu, 27. marta, u 19.15 časova.

Za „Sokolski glasnik“

Na skupštini sokolske župe Split, na predlog delegata **br. Madirace**, usvojen je jednoglasno zaključak da se redakciji „**SOKOLSKOG GLASNIKA**“ izrazi priznanje za odlično uređivanje lista, a naročito za odlučan i borben stav u odbranu slobode sokolskog rada u Banovini Hrvatskoj.

Načelnik Sokolske župe Tuzla, **brat Osman Tufegdžić** iz Lukavca, piše nam:

„Ovu priliku koristim da se pridružim mnogobrojnim izjavama braće i sestara, a i prijatelja sokolstva, da je „Sokolski Glasnik“ i „Soko“ odličan od kako je preuređen i dobio novog urednika. Od tada sa mnogo više zadovoljstva pročitam oba lista jer se u oba ima što pročitati.“

To ne kažem samo ja, nego i sva braća i sestre, sa kojima sam o sokolskim listovima razgovarao. Želim, da naši sokolski listovi još bolje napreduju, a moramo im pomoći iznalaženjem novih pretplatnika, pa ću nastaviti radom u tom pravcu, zajedno sa članovima načelnništva župe Tuzla i članovima stručnog odbora!“

Брат Д-р Михаило Градојевић у Бугарској

Заменик старешине нашег Савеза, брат Д-р **Михаило Градојевић**, у својству председника Отсека за одржавање веза са словенским соколским организацијама и иностранством, био се прошле седмице у Софији, где је, у току од 4 дана, био у сталном контакту са вођством **Савеза бугарских Јунака** и **Витошке јуначке области**. Присутствовао је седници савезне управе, на којој је срдечно поздрављен од стране председавајућег Јунака, **Николе Стојанова**. Ту су, у двочасовном раду, дата ренипрочна обавештења о раду оба Савеза, и разматрана питања која их узајамно интересују.

Бугарски Јунаци одржаће првих дана маја, у граду Рушчуку, своју **савезну годишњу скупштину**, на којој ће се извршити радикална измена досадашњих правила, како савезних, тако и жупских и друштвених. У пројекту је да се досадашње инспекције, у којима су биле груписане жупе, потпуно укину, јер према досадашњем искуству нису дале очекиване резултате. Том приликом биће извршен и избор целокупне савезне управе. Спремљен је предлог за реформу досадашње униформе, у коме је предвиђена капа израђена од лакшег материјала и дугачке чакшире, као што је то код нас случај. На скупштину ће бити позвати делегати нашег Савеза.

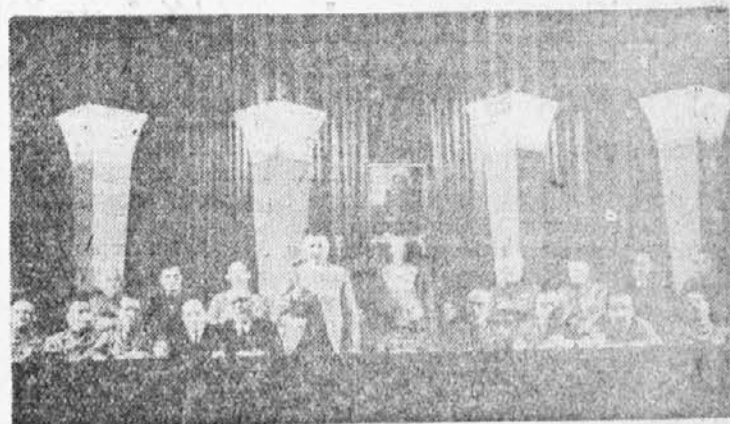
Код бугарских Јунака влада велико **интересовање за наш идући слет у Београду**, на коме ће узети учешћа неколико хиљада Јунака и Јунакиња, како би нам узвратили за наше велике посете на њиховим саборима, 1935 и 1939 године. Припреме за њихову засебну такму на нашем слету већ су у току.

Брат Д-р Градојевић наишао је на врло топао пријем у Софији, и за све време свога боравка био је у друштву браће: **Рашика Атанасова**, председника Савеза, **Николе Стојанова** и **Петра Јакимова**, потпредседника, **Јосифа Буреша**, начелника, **Димитра Лазова**, д-ра **Михаила Минева**, **Ивана Анастасова**, председника Витошке области, **Ивана Вардинова**, потпредседника, **Петра Лобанова**, **Кирила Георгиева**, и других истакутих чланова и чланица бугарске јуначке организације. Посетно је наше посланство и бугарско Народно Сабрање, где се видео са председником владе г. **Богданом Филовом** и министром спољних послова г. **Иваном Поповом**; а у једначасовној посети у domu г. **Николе Мушанова**, ранијег председника владе и сада народног посланика, имао је врло срдчан разговор о пријатељским односима бугарских Јунака и југословенских Сокола.

UPOZORENJE BRATSKIM ŽUPAMA

Savezna Uprava uputila je dosada nekoliko okružnica u kojima je traženo, da bratske župe u određenom roku pošalju Savezu: Spisak izvršenih radova u Sokolskoj Petrovoj petoljetici od 6 septembra 1935 do 31 decembra 1939; zatim spisak sokolskih jedinica, geografske karte teritorije župe, liste društvenih i četnih uprava za god. 1940, velike statističke izveštaje i zapisnike župskih sednica. Međutim se neke župske uprave nisu u svemu odazvale pozivu, što izaziva kočenje rada u Savezu.

Zato se umoljavaju bratske župe da sa slanjem podataka, koji su gore navedeni, požure i da ih najdalje do 1 aprila dostave Savezu.

Sa proslave sokolske župe Sarajevo: Svečana akademija

Godišnje skupštine naših jedinica

Dana 17 marta održalo je naše **Sokolsko društvo Borovo** godišnju skupštinu, u prisustvu brojnog članstva i delegata župe Osijek, braće ing. Klučeca i ing. Kvapila. U odsutnosti brata starešine Maksimovića, skupštinu je otvorio brat ing. Gregorić II. zamjenik starešine, pročitavši pismo brata Maksimovića, u kojem obavještava da nije u mogućnosti da skupštini prisustvuje, ali poziva braću i sestre da pristanu na sokolski rad. „Sokolstvo je večno, kao što je večno jugoslovenstvo vladike Štrosmajera i Aleksandra mučenika“ kaže u svom pismu brat starešina.

Iz izveštaja pojedinih funkcionera moglo se vidjeti, da je rad u društvu bio dobar, kako u tehničkom tako i u prosvetnom pogledu. Društvo je sudelovalo na svim priredbama, kao na slету u Sofiji, na župskom slету u Osijeku i na priredbama okolnih jedinica.

Pored toga društvo je u prošloj godini priredilo smotru svog članstva, na kojoj su govorili braća **Niko Bartulović**, **Kralj Dušan** i pukovnik **Nikolić**, iz Vinkovaca.

Delegat župe Osijek brat **Kvapil** je pozdravio prisutne pozivajući ih, da u sokolskom radu istraju. Svi izveštaji su primljeni sa aplauzom.

Posle toga prešlo se na izbor uprave, na čelu sa br. **Maksimovićem**, kao starešinom i zamjenicima braćom **Jeričević Berislav**, ing. **Gregorić** i **Simom Kirjaković**, dok je za načelnika izabran **Hodovski Vlado** sa zamjenikom **Ristić Slobodanom**. Za načelnicu je izabrana **Hodovski Elizabeta**, sa zamjenicama **Horničekovom** i **Lončarićevom**. Za tajnika izabran je **Granjaš Pavao**, a za blagajnika **Šijanović Andrija**. Za referenta za sokolske čete **Hriberski Zvonko**.

Zaključeno je da se prihvati predlog župe Osijek, da se ovogodišnji župski slет održi u **Borovu**, i da se tom prilikom razvije društvena članska zastava.

Da je rad društva u prošloj godini bio dobar, može se naročito zahvaliti starešini društva, bratu **Maksimoviću**, koji je pomagao, kako u moralnom tako i materijalnom pogledu. U prošloj godini naročito su mnogo doprineli braća **Jeričević**, ing. **Gregorić**, **Hodovski**, **Hriberski** kao i drugi članovi uprave.

Gs.

14 marta održalo je **Sokolsko društvo Varaždin** 36 redovnu godišnju skupštinu. Pred brojnim članstvom uputivši prve pozdrave Starješini Saveza, **NJ. V. Kralju Petru II.** otvorio je skupštinu starješina društva, brat **Pongračić Vlado**. Upućen je brzojav bratskom Savezu i osuđen sramotni napad na starješinu župe **Mostar**, brata **Čedu Milića**.

Iz izveštaja funkcionera vidi se, da je društvo bilo u prošloj godini vrlo aktivno, sve dok nije uslijedilo poznati napad na imovinu društva. Sudjelovalo je

brojnim članstvom na sletovima u Sofiji, Zagrebu i na Sušaku. Priredilo je vrlo uspješnu javnu vježbu, sa 286 vježbača svih kategorija. Sudjelovalo je kod 8 javnih nastupa drugih jedinica. Na vrlo uspješnom danu Sokolske mobilizacije uzelo je učešća 256 padnika društva.

Sve sprave i veliki dio imovine nasilno je oduzet društvu od strane Gradske općine u Varaždinu. Prosvjetni rad društva pokazao je vidne rezultate, a vježbale su sve kategorije, od djece do starije braće.

Izabrana je nova uprava sa br. **Pongračić Vladom**, sudijom okružnog suda, kao starješinom, te br. **Dr. Iveković Bogdanom**, javnim bilježnikom kao potstarješinom. Upravu župe zastupao je na skupštini brat **Dr. Miljenko Svoboda**, i zamjenik starješine župe.

Sokolsko društvo Đakovica održalo je svoju godišnju skupštinu na dan 25 februara 1940 godine. Po iznetim referatima od strane pojedinih društvenih funkcionera, skupština je staru upravu razrešila dužnosti i ponova je izabrana većim delom stara uprava na čelu sa bratom starješinom **Jakovom Vuksanovićem**, zamjenikom **Nemanjićem Velimirom**, sekretarem bratom **Premru Franjom** i dr.

Sokolske čete Ereč i Dečani (društvo Đakovica) održale su godišnju skupštinu 11 februara. Po iznetim izveštajima referenata, ponova su izabrane uprave za 1940 godinu bez izmena. Za starješinu čete u Ereču izabran je brat **Rista Uljarević**, a u Dečanima brat **Veliša Dragović**.

Četa Ereč je jedna od najnaprednijih kod matičnog društva Đakovica. Ova četa mnogo radi na prosvetivanju zemljoradnika jer su svi članovi 58 na broju vrlo agilni. Rade na podizanju sokolskog doma. Imaju svoju knjižnicu sa stručnim poljoprivrednim knjigama. Ovo je jedina četa koja ima 17 članica.

OKO „HRVATSKOG JUNAKA“

Zagrebački „**Glas naroda**“ objavljuje jedno pismo „starog člana Hrvatske seljačke stranke“, koji oštro napada društvo „**Hrvatski Junak**“, tvrdeći, da je to potpuno klerikalno udruženje, koje nema nikakve veze sa načelima Hrvatskog seljačkog pokreta. Pismo tvrdi, da „**Hrvatski Junak**“ doduše hoće da se prikaže na reči, kao da je hrvatski, ali da je u službi klerikalizma i da uopšte ne vodi računa o seljačkim narodnim slojevima.

IZ SAVEZNOG KNJIGOVODSTVA

Umoljavaju se sokolske jedinice, da kod slanja novca Savezu **Sokola K. J.**, označe uvek na poleđini novčane uplatnice, ili čeka, u koju svrhu šalju novac, ili da bar posebnim dopisom obaveste Savez o tome. Mnoge jedinice šalju novac bez ikakve oznake, zadržavajući time suvišnog pozla saveznom knjigovodstvu.

Slovačka „nezavisnost“ i naši gratulanti

Ni jedan list u Jugoslaviji nije čestitao dr. Jozefu Tiszu i dr. Beli Tuki, nekadašnjim dobrim madžarskim rodoljubima, što su uspehi da se, za račun trećeg slovenskog naroda, nametnu slovačkom narodu, i da pomognu razbiti Čehoslovačku državu, — sem dvaju klerikalnih listova, „Hrvatske straže“ i ljubljanskog „Slovenca“. Da nisu obustavljeni, bili bi doduše učinili to i zvanični organi gotske rase, „Hrvatski narod“ i „Nezavisnost“; dok se n. pr. „Hrvatski dnevnik“ ograničio na to, da objavi kratke storijske i statističke podatke o Slovačkoj, sa primedbom, da su događaji od 14 marta prošle godine još suviše blizu, da bi mogao da se daje pravi sud o njihovom značenju i vrednosti.

„Hrvatska straža“ je, međutim, čitava tri dana slavila slovačku „nezavisnost“. Dva duga članka napisao je dr. Josip Andrić, tvrdeći u njima, da je Slovacima najviše škodio panslavizam (a najmanje, naravski — pangermanizam), pa im čestita, što „svoju sudbinu nisu hteli vezati uz sudbinu češkog naroda, već su pošli svojim putem“. Preuzimajući potpuno glavni argument g. Hitlera u prošlogodišnjoj kampanji protiv Čehoslovačke, da je „čehoslovenstvo laž, koju treba porušiti“, g. Andrić ponavlja na više mesta, da su „Česi i Slovaci dva svijeta, dvije narodne psihe, koje se nisu razumjele i između kojih postoji jaz“; — iz čega bi logično sledilo, da su (obzirom na današnju stvarnost „nezavisne“ Slovačke!) Nemci i Slovaci jedan svet, između koga nema nikakvog jaza i koji se odlično razumeju... Dr. Andrić misli čak, da je „možda bolje da su se Česi i Slovaci razili“, i veseli se što je „vrijeme otpuhnuo češke hegemoniste“. A pošto tvrdi, da „nema naroda koji je Hrvatima bliži od slovačkog“ (dakle ni Srbi ni Slovenci), i da su „baš Hrvati oni, koji imaju najviše razloga da Slovacima čestitaju 14 marta“, jasno je da za dr. Andrića, i Srbi i Hrvati predstavljaju dva različita sveta, dok on sebe sa Gotima smatra n. pr. kao — jedan svet...

Treći napis što ga „Hrv. straža“ posvetila 14 martu je razgovor sa glavnim sekretarom Tukiine partije, J. Kirschbaumom, pod naslovom „Stranka, koja je ostvarila slobodu Slovačke“, a u kom je Herr Kirschbaum ne propušta da kaže, da „od srca želi hrvatskom narodu, da dođe do ostvarenja svojih težnji“, — misleći naravski pod time na slične, kirschbaumovske težnje.

Zanimljivo je, međutim, da su se i „Hrv. straža“ i Herr Kirschbaum čuvali da kažu neku reč o onome, što bi javnost najviše zanimalo! U čemu leži „nezavisnost“ Slovačke i kakvi su njeni odnosi prema velikom susedu? Šta rade strani vojnici i policajci u Slovačkoj, i ko je stvarni nosilac vlasti u toj zemlji, da li predstavnik nemačke manjine, dr. Karmasin, ili g. g. Tiszo i Tuka?... Čini se, da su gospoda i sama uvidela, da bi razgovor o toj temi mogao da ispadne, ili suviše komičan, ili suviše bedan, — čak i za čitaoce „Hrvatske straže“.

I još nešto: Zašto urednik „Hrv. straže“ nije zapitao Herr Kirschbauma, — kako to, da ni jedan jedini Slovak, koji ima sreću da živi izvan „nezavisne“ Slovačke i koji je izmakao njeni „nezavisnim“ rešetkama (a među tima, i brojna slovačka manjina u Jugoslaviji!), — da nije jedan takav Slovak nije pristalica ni Bele Tuke ni Herr Kirschbauma, već svi slave T. G. Masarika i svi žele da, zajedno sa Če-

sima, imaju opet nezavisnu državu?!... I zar jače nego li išta drugo ne govori činjenica da od tolikih desetina hiljada Slovača u Jugoslaviji, niko nije proslavio slovačku „nezavisnost“ (a svi su proslavili Masarikov dan!), — već je umesto njih slave „Hrv. straža“ i „Slovenec“?

Još značajnije je, međutim, da i „Slovenec“, za koga se zna, čiji je organ, čestita dr. Tuki „nezavisnu državu“, posvetivši mu čitav uvodni članak i veseleći se, da je „iz sloma slovenskih država, kao što su bile Poljska i Češka, nastala Slovačka republika, koja tog dana broji godinu dana samostalnosti...“ „Slovenec“ veli dalje, da „slovačka država zida svoje unutrašnje uređenje na hrišćanskom principu, a da je spoljno-politički uključena u tesnu saradnju sa Nemačkom, pod čijom zaštitom stoji; uverena da joj je baš zato osigurana budućnost“. I na koncu dolazi ova oduševljena čestitka:

„Kad Slovači danas slave prvu godišnjicu svoje političke samostalnosti, mi im od srca želimo, da izrade u svojem duhu svu kulturnu i političku samostalnost, da se u svemu afirmiraju kao narod, a u prvom redu kao narod, koji je potekao iz Hrišćanskog kršćanskog duha. Neka živi i neka se jača slovačka republika unutra i izvana!“

Što se „kršćanskog principa“ tiče, sam slovački ministar za propagandu, Šanjo Mach je izjavio, prilikom proslave 14 marta, da „slovačkom narodu u sudbomosnom času nije pomoglo ni sveslovenstvo ni hrišćanstvo, već samo nemačka pomoć... A što se tiče „nezavisnosti“, — koliko se sećamo, i koliko je ljudska pamet uopšte u stanju da prati sve političke akrobacije „Slovenca“ i njegovih gospodara, — čini nam se da su oni sve do nedavno, u nekoliko mahova izjavljivali, da „niko u nas ne želi „nezavisnost“, kao što je slovačka“ itd.

Znače li, dakle, ove tople čestitke, da su se gospoda „oko „Slovenca“ predomisli i da se slažu sa Herr Kirschbaumom?... Pogotovo, kad čitamo u jednom zagrebačkom listu, da su „nedavno Korošćevi fanti sprečili Masarikovu proslavu u Mariboru“.

Iz Č. O. S.

Prednjačke škole i tečajeve Češke Obce Sokolske posećivalo je prošle godine 1.300 članova i naraštajaca. Ženske tečajeve i škole polazilo je 1.700 članica i naraštajki. Broj usposobljenih prednjaka i prednjačica u Č.O.S. povećao se za 3000. Kao novost, uveden je posebni tečaj za vodnike i vodnice malih društava. Sa ovom vrstom tečajeva nastave se i ove godine, jer je broj prijavljenih sve veći. Za prednjački ispit Č.O.S. prijavilo se 16 članica, ali je položilo samo 6, po čemu se najbolje vidi koliko se na tim ispitima zahteva od kandidatkinja.

Č.O.S. je zaključila, da svaka jedinica mora imati društvenog lekara, odnosno brata koji je sposoban za vršenje tako važne funkcije. Za takve je još 1937 g. izdan „Lekarski priručnik“.

Još i danas izlazi u Češkoj i Moravskoj 136 sokolskih listova, od kojih su 84 glasnici pojedinih društava, 37 župni organi, a sama Češka Obca Sokolska izdaje 10 različitih časopisa.

Iz slovenskog sveta

JUGOSLOVENSKO - BUGARSKO BRATSTVO

U poslednje vreme učestale su, u Beogradu i u čitavoj Jugoslaviji, najsrdačnije manifestacije jugoslovensko-bugarskog bratstva i najtešnje kulturne saradnje bratskih naroda. Akademski pevački hor iz Sofije priredio je, u Beogradu, Novom Sadu, Sarajevu, Banjaluci itd. niz vrlo uspešnih koncerata, koji su bili vanredno brojno posećeni i koji su dali prilike za najživlje manifestacije ljubavi za braću Bugare i za stvaranje što uže zajednice južnih Slovena na Balkanu. I bugarski studenti, koji studiraju na beogradskom Univerzitetu, a kojih ima priličan broj, priredili su u subotu na večer, u dvorani Kolarčevog narodnog univerziteta, bugarsko veče, koje je imalo ogroman uspeh. Ogromna dvorana bila je sasvim ispunjena, a govornicima i izvođačima su priredene najsrdačnije ovacije.

ČESI I SLOVACI U INOZEMSTVU

„Československy Boj“ (Pariz) objavljuje u broju od 15 marta čitav niz članaka uglednih francuskih ličnosti, prilikom godišnjice okupacije Češke, sa strane Nemačke. Predsednik pariske opštine, Emil Faure, Paul Boncour, F. Mauriac i ostali ugledni Francuzi uveravaju u tim člancima Čeha i Slovače, da njihova samostalnost mora bezuslovno da se uspostavi; a najugledniji predstavnici češke i slovačke imigracije upućuju svojim zemljacima u inozemstvu apel za borbu do pobeđe.

„Československy Boj“ objavljuje i faksimil plakata o okupaciji Češke, iz kojih se vidi, da je sve to bilo štampano i spampirano već 14 marta, sa primedbom „Vrlo posustajivo“, što najbolje dokazuje, da nije istinita nemačka verzija, da je Češka okupirana na zahtev prezidenta Haha, učinjen 15 marta.

Na godišnjicu Protektorata uputio je bivši prezident Beneš preko radija apel češkom narodu, u kome ga je pozvao na pasivnu rezistenciju i na spremnost za borbu u odlučnom času, te da uverava da saveznici neće položiti oružje, pre no što Českoslovačka država bude uspostavljena. I britanski ministar spoljnih poslova, lord Halifax, uputio je češkoj javnosti apel u sličnom duhu; jednako kao i pariški kardinal, Verdier, i druge ugledne ličnosti.

Svajcarski list, „National Zeitung“ javlja iz Londona, da se Českoslovački poslanik u Moskvi, Fierlinger, koji se nedavno sastao sa dr. Benešom, vraća ponovo u Moskvu; pa da prema tome nisu tačne verzije da je potpuno ukinuto Českoslovačko poslanstvo u Moskvi. Svajcarski list objašnjava to sklapanjem mira u Finskoj, posle čega sovjetska vlada ne smatra za potrebno, da ide suviše daleko u uslugama prema Nemačkoj.

Bivši prezident dr. Beneš je posetio, nedavno Kardif, u Engleskoj, gde je nedavno bio otvoren čitav niz čeških fabrika koje su podigli češki industrijalci i inženjeri, koji su prebegli iz Protektorata.

IZ ČESKO-MORAVSKOG PROTEKTORATA

Strana štampa donosi vesti o godišnjici češko-moravskog protektorata, tvrdeći, da je češka javnost izložena najvećem teroru, da ne bi došlo do nekih manifestacija i da bi izgledalo da je češki narod zadovoljan sa današnjim stanjem. Naročito je državni sekretar, K. H. Frank, pri tom igrao zastrašujuću ulogu. Mi smo u prošlom broju doneli

podatke o tome, kakva se presija vršila na t. zv. češku vladu Protektorata i na prezidenta Haha, a strani listovi tvrde, da je K. H. Frank pri tome naglašavao da Česi nisu, kao Poljaci, okupirana zemlja, već pripadnici Rajha i da će biti najstrašniji kažnjeni, ako ne odaju počast svojim vlastodržcima, na godišnjicu Protektorata. Da je to tačno, vidi se i iz same izjave K. H. Franka, što ju je dao 15 marta, a u kojoj kaže: „Gde se više kukasti krst, više se zauvek. Česi moraju bezuslovno i bez ikakvih zadnjih misli priznati političku stvarnost i moraju se osloboditi svih istorijskih laži, iluzija i legionarskih ideologija. Dvoilčnost je isključena, i gde bude potrebno, preduzeće se oštri koraci“.

Emigrantska agencija javlja, da su se dugo vodile diskusije o tome, kakav stav da zauzme češka vlada u Protektoratu. Konačno se, pod pretnjom, odlučilo popustiti, pa je tako vlada izdala proglaš, prilično neodređen, koji je izazvao krajnje ogorčenje kod K. H. Franka. Da se stvar iz osnovne popravila, tvrdi strana štampa, da je poslednje noći pred 15 mart izvršen ponovni pritisak na prezidenta Haha da bi uputio jedan određeniji telegram, prema želji Nemaca. Pojediniosti o tome fale, ali se uverava da je prezidentu Hahi bio podnet već gotov tekst telegrama i da je bio prisiljen da ga odobri, dok drugi tvrde da nije bio u stanju ni to da učini, ali da je telegram ipak bio upućen u njegovo ime.

Parada koja je toga dana bila priređena na Vaclavskim namjestima bila je prema vestima stranih novina, organizovana, pa su školska deca bila prisiljena da izumu na njoj učestvuju, ali bez naročitog uspeha. Ogromna većina Čeha ostala je toga dana u svojim kućama, kao što su glasila i instrukcije sa strane bivšeg prezidenta Beneša. Nastavnici su morali da dācima održe predavanja o osnivanju Protektorata, ali većina roditelja nije pustila decu u školu. Izgleda da je vladi Protektorata bilo obećano, da će biti podeljena amnestija i da će se ponovo otvoriti češke visoke škole. Međutim, sve to nije ispunjeno, baš zato što držanje češke javnosti nije odgovaralo nemačkim željama, a iz Berlina se javlja da se visoke škole ne mogu otvoriti zato „što je češka omladina još uvek pod uticajem propagande dr. Beneša“.

Iz Berlina se demantuju vesti koje je javila strana štampa, da je 15 marta u Pragu došlo do demonstracija, te da je tom prilikom bilo više ranjenih i mnogo uapšenih.

SMRT K. TETMAJERA

Francuski listovi javljaju, da je u vrlo teškim prilikama umro poslednjih dana, u okupiranoj Poljskoj, jedan između najpoznatijih živih poljskih pisaca, Kazimir Tetmajer. Tetmajer je došao na glas kao odličan lirski pesnik, ali je najveću slavu stekao svojim prirovetkama i romanima iz života planinskih Poljaka u Tatrama. Tetmajerova dela prevedena su na mnoge strane jezike.

Jubilej slovačkog sokola

Sokolsko društvo naših Slovača u Bačkom Petrovcu slavi dvadesetogodišnjicu svoga plodnog rada. Još u septembru 1912. godine nikla je ideja za osnutak ovog društva, ali nije mogla odmah biti ostvarena, zbog nepriklasnosti strane madžarskih vlasti. Već tada se hilo sastalo 59 svesnih petrovačkih Slovača, i odlučilo da osnuju „Slovensky Sokol“. Posle je došao svetski rat,

pa je tek po oslobođenju ostvarena davna želja petrovačkih Sokola-Slovača. 20 februara 1920. godine održana je uža konferencija, a 6 marta iste godine osnovano je društvo. Za prvog starešinu izabran je br. Dr. Jozef Šuster, koji je svojim radom mnogo doprineo uspehu društva. Konstituirajućoj skupštini, kojoj je prisustvovao veliki broj uglednih Slovača, predsedavao je skup Simeon Starke, koji je uvek svojski potpomagao kulturna i nacionalna nastojanja naših Slovača.

Petrovački Sokol bio je kroz 20 godina svog opstanka središtem kulturnog i nacionalnog života naših Slovača, kao i inicijatorom bratske saradnje i uzajamnosti između petrovačkih Jugoslovena i Slovača. U slobodnoj otadžbini rad društva bio je uspešan u svima pravcima, za što ide najveća zasluga braću na čelu sa prvim starostom Dr. Šusterom, koji su udarili temelje petrovačkom Sokolu.

Велики успех прве соколске радио-репортаже

У петак, 15. о. м., дата је, преко радио-станице Београд, прва радио-репортажа из секретаријата Савеза Сокола Краљевине Југославије. Репортажу је читао соколски спикер, брат Драгутин Бранковић. И по концепцији и садржају и по начину давања, ова прва репортажа нишла је на опште одобравање, што сведоче многобројна писма, која су Савезу стигла поводом те репортаже. Брат А. М. из Загреба пише:

„Слушао сам данас соколску репортажу на радио, која ме је обрадовала. Репортажа је жива, концизна, сликовита и веома вредно инструкторна. Од срца честитам братском Савезу, што је оживотворило ову замисао. Брат предавач је одлично говорио: јасно, гласовно добро, не пребрзо и течно. Све у свему: садржајно добро, а изведено исто тако! Моје је мишљење, да треба том репортажом проследијити. Нарочито је она важна за ову браћу и сестре, који немају сталног контакта са својим јединицама. Проследијите, браћо, тим добрим радом!“

Брат из Сарајева пише: „Репортажа је одлично успела. Настарите у том правцу. Чекамо са нестрпљивом другом репортажу. Зашто се не даје сваке недеље?“

Брат М. Ј. из Лознице пише: „Радио-репортажу братског Савеза, од 15. о. м. слушао сам са највећим задовољством.“

Браћа из Сплита поздрављају одлуку Савеза о увођењу радио-репортаже: „Слушати смо са највећим узбуђењем и задовољством прву репортажу. Благодаримо на поздраву упућеном приморским соколима.“

И са других места стигла су нам писма, у којима се поздравља ова акција Савеза. Готово у свима писмима понавља се жеља, да се репортаже држе барем сваке недеље. Савез ће са своје стране предузети све, и верује да ће наћи на предуспешност код управе Радио А. Д., па да ће наши соколи имати могућности да слушају већеро репортажу сваке недеље.

Упорозавмо наше читаоце на **VRLO ZANIMLJIVE I KORISNE OGLASE**, на последnjim stranama, u današnjem broju našeg lista!

„Slobodari“ kao nasilnici

Splitski „HRVATSKI GLASNIK“, koji se — možda zato što je vlasništvo jednog bivšeg visokog funkcionera šestojanuarskog režima — specijalizovao u najvulgarnijim napadajima na sokolstvo i na jugoslovenstvo, objavio je, povodom vesti o reviziji zakona o Sokolu K. J., ponovo jedan pamflet, u svome već uobičajenom stilu. Frankovačkim poturicama oko „Hrvatskog glasnika“ smeta naročito skupština Sokolske župe u Sarajevu, smeta im svaka sokolska manifestacija, smeta im izjava ministra Tomića o sokolstvu, pa zato traže, da „kao nužna posledica priznanja narodnog individualiteta hrvatskog naroda, MORAJU ISCEZNUTI na teritoriji Hrvatske, a logično i Srbije, sve javne ili polujavne organizacije, koje ne rade u duhu ovog principa i koje vrše unitarističku propagandu“.

Drugim rečima, gospoda oko „Hrvatskog glasnika“ traže, da se, tobože na bazi sporazuma, ukine sokolstvo, ne samo u Banovini Hrvatskoj, nego i u Srbiji, i da se čitav svet pokloni pred njihovim frankovačkim teorija-

ma!... Kao što se vidi, oni su stvaranje Banovine Hrvatske shvatili kao signal za generalno rušenje i kao razlog, da mogu čak i Srbima, na teritoriji Srbije, diktirati, — koja načela smeju ispovedati i koja udruženja smeju imati!...

Odgovarati argumentima na ovakve drzovitosti, nije uopšte potrebno, pogotovo kad se zna, da u Jugoslaviji postoji jedan vrhovni državni zakon, a to je Ustav, koji stoji na osnovi narodnog jedinstva, a na čijoj bazi je zasnovan i zakon o stvaranju Banovine Hrvatske. Daleko zanimljivija od toga je činjenica, da ovi tobožnji „slobodari“, koji su se do juče žalili, da im se ne dozvoljava slobodno ispovedanje njihovih „načela“, danas ovako NATRAŽNJAČKI traže, da se uništi sve što misli drugačije nego oni, i da se, ne samo Banovina Hrvatska, nego i čitava država, pretvori u totalitarnu tamicu, u kojoj bi svi morali da misle onako, kao što im, dojučerašnji konjunkturni Jugosloveni, a današnji konjunkturni Hrvati — zapovedaju...

Međunarodni položaj i sastanak na Brenneru

Sastanak g. Musolinija i g. Hitlera na Brenneru je najvažniji spoljno-politički događaj prošlih dana, i u vezi s njime stvaraju se mnoge kombinacije. Dobro informirani vatikanški list, „Oservatore Romano“ misli, da se Nemačka nalazi pred alternativom, da se odlučni za dugi rat, ili da preduzme jednu od radikalnih akcija, t. j. vojničku, ili мировnu ofanzivu. Vatikanški list misli, da se za dugi rat Nemačka može odlučiti jedino onda, ako je sigurna u rusku ekonomsku saradnju, dok se u protivnom slučaju mora odlučiti za vojničku, ili мировnu ofanzivu. Što se pak gospodarske saradnje Sovjeta sa Nemačkom tiče, „Njujork Tajms“ tvrdi, da mnogi znakovi pokazuju, da „Rusi sabotiraju Nemce“, a Nemci da ne veruju Rusima. Vest moskovske radio stanice, da ruska vlada organizuje skupljanje starog gvožđa i metalnih otpadaka, pokazuje najbolje, da se Nemačka ne može nadati velikom prilivu metalnih sirovina iz Rusije, a tako isto ni житарница; pa je zato i smanjena proizvodnja piva u Nemačkoj. Doinisnik američkog lista tvrdi, da je varoš Orašeni bila određena kao vrata, kroz koja je trebao da prolazi izvoz Rusije u Nemačku. Međutim je on duže vreme proveo u toj varoši i utvrdio, da je taj izvoz vrlo minimalan. Izađu ostalog Sovjeti nikako ne vraćaju u Nemačku wagone koji im dolaze; a švedski listovi tvrde, da je industrijski sistem kod Sovjeta sasvim poremećen, još od avgusta prošle godine, zbog mobilizacije. Tako se i objašnjava činjenica, da nemački listovi u poslednje vreme malo pišu o pomoći Rusiji i pozivaju nemačko pučanstvo da poveća domađu proizvodnju.

Karakterističan je međutim članak moskovskog lista „Известия“, od 17 marta, u kome se kaže, da Moskva ima pravo tražiti od svojih suseda svaku korekturu granica, koja joj se čini potrebna za њену сигурност. I ako ne može to postići na miran način, da treba da upotrebi oružje. Zbog toga moskovski list upozorava male države, da se ne daju zaveštanja da prime bilo kakve garancije u tom pogledu, od bilo koje grupe velikih sila.

Mnogi u tim rečima vide opomenu u Rumuniji, i Mađarskoj i Turskoj, a pod garancijama se ne misli samo na garancije Engleske, već i na one koje, naročito prema Rumuniji i Mađarskoj, nudi Nemačka. Zbog svega toga, zapadni listovi zaključuju, da se sovjetski imperijalizam nalazi u porastu i da on ne može da ide uporedo sa imperijalizmom Nemačke, pa tako ni sa њеним ратним циљевима.

Izađu ostalih kombinacija, u vezi sa sastankom na Brenneru, navedle su se i kombinacije o мировној офанзиві, koju bi zajedno preduzela Nemačka, Italija i Sovjetska Rusija; kao i stvaranje novog bloka Berlin—Rim—Moskva, u vezi sa eventualnom vojničkom ofanzivom. Iz Rima se, međutim, sve više уверава, da sastanak neće doneti nikakvih senzacija; da stav Italije prema bolševizmu ostaje jednak i da Rim ne misli da za sada uzme aktivnog učesća u ratu. S druge strane, i držanje Moskve pokazuje, da joj nije stalo, do toga, da rat brzo svrši, obzirom na sopstvene imperijalističke težnje, kao i obzirom na planove o svetskoј револуцији, који могу doći до оживотворења само у дугом рату. Пошто, међутим, постоји опасност, да најновији планови Совјета пођу у правцу југа, то се чини, да је на Brenneru ипак било расправљано о положају мањих држава у средњој и југоисточној Европи и на Медитерану, те да је одлучено, да се преко Берлина утиче на Москву, да не би изазивала компликације у том делу света и да тако не би долазила у сукоб са жељама и са интересима Италије.

Što se tiče puta g. Сомерс Валса, све više превлађује уверење, да је то više ствар предизборне агитације у североамеричкој Унији, него ли неке конкретне мировне акције у Европи. У сваком случају, западни савезници су недовољно најавили г. Валсу, да не би пристали ни на какав мир, који не би одговарао њиховим циљевима борбе против препада и насиља, а недавна изјава г. Рузвелта, о „миру, који би био праведан за мале, као и за велике народе“, показује najbolje, да се у том pogledu Америка идејно налази на истој линији.

Napadaji na sokolstvo

OTPUŠTANJE UGLEDNIH SOKOLA

Pišu nam iz Varaždina: Najbolji dokaz, na kakav besvestan način se proganjaju u Banovini Hrvatskoj članovi sokolskih društava, predstavlja slučaj otpuštanja 7 nastavnika produžne škole u Varaždinu, koji su svi otpušteni istoga dana, zato što su Sokoli, i zato da se napravi mesta partijskim bukačima, koje nosi „Hrvatska zaštita“, bez obzira da li su zato sposobni ili ne. Istoga dana su otpušteni iz pomenute škole Šurbek Edo, ekonom Sokolske župe, Špoljar Tomislav, tajnik župe, Kovačić Julijan, blagajnik Sokolskog društva, Deduš Vladimir, prosvetar župe, Jadrošić Marija, tajnik sokolskog društva, Brknjač Marta, članica župskog prosvetnog odbora i Suligoj Zvonko, načelnik župe.

Kao što se vidi, ovo otpuštanje predstavlja pravi glavosek najuglednijih predstavnika i glavnih funkcionera sokolske župe i sokolskog društva u Varaždinu, čiji cilj je uništavanje sokolstva i proganjane ispravnih Jugoslovena, bez ikakvog drugog razloga, već zato što su jugoslovenski rodoljubi. Ni jedan od te braće nije se nikad ograđio ni o šta, niti se partijski isticao, a među njima ih ima, koji su glasali za listu Dr. Mačke; dok su u svojoj službi vršili dužnost na zadovoljstvo sviju. Ovaj postupak pokazuje najbolje da se vodi rat protiv svega što je jugoslovensko!

Pišu nam iz Dubrovnika: Nakon mnogobrojnih otpuštanja sokolskih članova i Jugoslovena iz dubrovačke opštine, 13 marta su došle na red nove žrtve, pa su iz službe gradskog poglavarstva otpušteni inženjer Jozo Dražić, stalni činovnik sa 9 i po godina službe; Milivoj Čarlica, stalni činovnik, sa isto toliko godina službe; Ivo Premić, strojar vodovoda, sa 8 godina službe; i Ivo Labaš, čuvar bolnice, sa 5 godina službe. Jedini razlog njihovog otpuštanja je, što su članovi Sokola. Otpušten je također i Andro Žile, činovnik blagajne, sa 8 godina službe, zato što je Jugosloven. — Čitava trezvena i čestita javnost je ogorčena zbog ovih sramotnih progonstava.

BOLŠEVIZAM „HRVATSKE ZAŠTITE“

Pišu nam iz Čakovca: 27 februara došao je u Čakovec odred od 150 članova „Hrvatske zaštite“, ušavši u zgradu Poreske uprave, zatražio da šef uprave, jedan Slovenac, i knjigovodja Branko Protić, koji je blagajnik Sokolskog društva, odmah napuste ured, jer tako glasi narednje Zaštite. Isti odred je namiravao da ode i u bolnicu, te da iz nje izbaci šefa bolnice, dr. A. Blašića, i njenog ekonomu, J. Kerca, od kojih je prvi zamenik starešine Sokolske župe, a drugi načelnik Sokolskog društva; ali je taj bolševički akt toliko ogorčio javnost, da su i mnogi pristalice HSS odlučno intervenisali, pa je tako nasilje sprečeno. Karakteristično je, da je vođa te grupe pokazivao pismeno odobrenje vrhovnog komandanta Zaštite, Duke Kempelje, za sva ta nasilja.

KAZNE I DENUNCIACIJE

Pišu nam iz Cavtata: Sresko načelstvo u Dubrovniku je, 6 marta, kaznilo sa po 120 dinara članove ovdašnjeg sokolskog društva: Miljana Vlatka, Matića Franu, Kušelja Peru, Kvarantoto Iva i Lele Antuna, zato što su, na praznik Prvog decembra, kad im je bila zabranjena proslava Dana ujedinjenja, izlazili iz sokolane pevati pesme „Jugoslavija“, „Po-

leti sivi Sokole“ i „Hej trubaču“. To pevanje je u odluci kvalifikovano, kao „izazivanje i narušavanje noćnog mira“, a denuncirani su bili od strane članova „Hrvatske zaštite“.

Na denuncijaciju sa te iste strane izvršen je, 11 marta, pretres u 28 stanova jugoslovenskih nacionalista, od kojih su većina članovi ovdašnjeg sokolskog društva. Predstavnici vlasti su izjavili, da se premetačina vrši zato, što je prijavljeno da se u tim kućama skriva oružje. Ali ni u jednoj od njih nije naden ni najmanji trag o tom oružju! Nije bez interesa naglasiti, da je još godine 1914, u bivšoj Austriji, kod većine tih istih ljudi vršena premetačina, i to zbog istih denuncijacija, a dobrim delom i zbog istih denuncijanata...

VREDANJE SOKOLSTVA

Pišu nam iz Nove Gradiške: Otkad je za gradskog poverenika u Novoj Gradiški postavljen g. Hamer, koji je do nedavna sa ponosom isticao, da u njegovim žilama teče germanska krv, sokolstvo društvo i njegovo članstvo izvršeno je raznim šikanacijama. Tako je na pr., 9 marta, Sokolsko društvo dobilo od gradskog poglavarstva akt, kojim mu se javlja, da će u prostorijama sokolskog doma biti izvršen pretres, zato što „postoji temeljita sumnja da, tvrtka Marković i drug ima u domu skrivene zalihe tečnih goriva“. Da se ovom neukusnom sumnjičenju dade još upadljiviji karakter, postavljeni su stražari oko sokolane, koji su je blokirali celu noć, dok je premetačina izvršena tek oko podne! Posve naravno, da se u sokolani nije našlo ni traga od čita-

10 godina od smrti M. Laginje

Sve organizacije jugoslovenskih emigranata iz Julijske Krajine proslavile su, pre nekoliko dana, 10-godišnjicu od smrti nezaboravnog vođe istarskih Hrvata, Dr. Matka Laginje.

Laginja je bio kroz čitave decenije član istarskog pokrajinskog sabora, a preko 20 godina poslanik Istre u bečkom parlamentu. Sa Spinčićem i Mandićem činio je triumvirat, koji je stajao na čelu čitave narodne borbe u Istri, borbe koja je bila naročito teška, ali zato puna idealizma i uspeha. Kao i Spinčić i Mandić, — i Laginja je u ideji narodnog jedinstva svih Jugoslovena video također spas za Istru, pa je, i pre rata i za vreme rata, uzео великог učesća u narodnoj borbi za oslobođenje od austrougarske i za stvaranje zajedničke države svih Jugoslovena. Za vreme prevrata bio je vođa čitavog narodnog gibanja u Istri i najveći autoritet za sve Istrane. Bio je član privremenog Narodnog predstavnništva i član prve jugoslovenske Narodne skupštine, a godine 1920 bio je postavljen za hrvatskog bana. Zbog visoke starosti morao se povući iz politike, pa je poslednje dane proveo u tišini, poštovan od čitavog naroda.

Jugoslovensko sokolstvo klanja se također uspomeni Matka Laginje, odličnog Hrvata i Jugoslovena, vrlo dobrog Sokola i iskrenog pomagača sokolskih društava u Istri, pre rata!

ve te tobož „temeljite sumnje“, ali je denuncijantima glavno, da su mogli da nanesu uvredu sokolstvu i zameniku starešine našeg društva, bratu Rajku Markoviću...

Treći broj nove godine časopisa „Soko“

Pred dva dana izišao je treći broj za g. 1940, odlično uređivanog časopisa „SOKO“, lista za sokolski život i rad, koga izdaje Savez Sokola K. J. — Ovaj broj ima vrlo obilat i raznolik sadržaj, bogato je ilustrovan, a u njemu se ističu naročito ovi članci:

Dvadesetpetogodišnjica osnivanja jugoslovenskog odbora, članak Milana Marjanovića.

Kakvi treba da su narodni političari i narodna politika, članak od Uredništva.

Telesno vaspitanje omladine u Jugoslaviji, članak od Ivana Kovača.

Estetski uticaj sokolskih vežbi na vežbače i gledaoce, Mirko Vukojević.

Jedriličarstvo u sokolstvu, Selimir Radovanović.

Vera u jugoslovenstvo, Milena Gruborova. O sokolskoj okućnici (A. V. Petrović); — O sistemu, vaj pri katerih je treba već telovadcev (Dr. Murnik); — Prosvetari, pesma (St. O. Stanković); — Zrnašca, ili što ne treba (M. Vojinović); — Jugoslovenski sokolski pisci (M. Kovačić); Uz 7 i 15 mart.

Sokolska Petrova Petoletka (Izveštaj i slike); — Sokolsko selo (Primiće se proleće); — Sokolsko pozorište (Gluma i glumac; — Ručne lutke, od I. Lavrenčića); — Trezvenost (Alkohol je otrov, alkoholizam je bolest, od Dr. P. Ilića); — Knjige i časopisi.

NARAŠTAJSKA STRANA

Značaj sokolske telovežbe (T. Ž. Ilić); — O prolaznosti (I. Tabaković); — Jugoslavija naš dom (S. Hotko); — Pješice kroz naš sjever (I. Mileta); — Omladinski pesnici (I. Milačić, St. Mutibarić, Dušan B. Udovičić); — Radovi našeg naraštaja (Đ. Jakšić, N. Vučinić, O. S. Adum); — Križaljke i rebusi.

Časopis „SOKO“ je reprezentativan i centralni sokolski časopis, koji prati jednako duhovni život našeg sokolstva, kao i njegov rad na telesnom vaspitanju našeg naroda, pa treba da ga ima svaki svestan Soko, u toliko pre što godišnja pretplata iznosi samih 45 Dinara, a list izlazi svakog meseca.

Pretplaćujte se, zato, na časopis „Soko“, a pretplatu šalјite na adresu: Administracija sokolskih listova, Beograd, poštanski pretinac 342. — Broj čekovnog računa: 57.686.

Kratke vesti iz našeg sokolstva

Sokolsko društvo Kaštel-Sučurac, uprkos svima smetnjama, nastavlja radom, po kome je postalo jedno od najaktivnijih u župi Split. Nedavno je priredilo uspešu zabavu, na kojoj su pozorišni diletanti izveli Nušičeve komade: „Dva lopova“ i „Analfabetu“, sa iznenađujućim uspehom, pa su za prošlu nedelju spremili novu priredbu, na kojoj su nastupili sa tri uspešno uvežbana komada: „Regrut na straži“, „Pijavice“ (iz života u Sučurcu) i „Majčino siročić“. Obe zabave bile su posećene brojnije nego ikada ranije, iako su protivnici istovremeno priredivali prkos-zabave.

Sokolsko društvo Doboj obrazovalo je pozorišnu sekciju, kojoj su na čelu vredni sokolski radnici braća Mučibabić, Prica, Ivanović, Gavrić i sestra Ivanović. Ovaj odbor uspeo je da rad pozorišne sekcije podigne do zavidne visine, od čega ima društvo lepe moralne i materijalne pomoći, koja mu je zbog finansijskih teškoća vrlo dobro došla. Da bi pokazali visoku sokolsku svest i rodoljublje, dobojski sokoli dali su deo čistog prihoda za zabave koju je priredila pozorišna sekcija 9 o. m., u korist postradale braće iz Banovine Hrvatske. Na ovoj priredbi izveden je biran program, pred velikim brojem gledalaca, kojima se naročito svidelo Nušičev „Beograd nekad i sad“. Sekcija nastavlja sa radom, očekujući saradnju i ostale braće i sestara.

Sokolska četa Lipove Polje, župa Sušak-Rijeka, priredila je sokolsku zabavu, sa biranim programom, koju je posetio velik broj seljana, uprkos pretnjama sa strane protivnika, koji nisu bili u stanju da priredbu ometu. Izvođači pojedinih tačaka bili su najsrdajnije pozdravljeni. Četa će nastaviti sa priredbama bez straha, jer je selo uvereno, da samo u sokolstvu ima pravoga prijatelja i pomoćnika.

Sokolska četa Ereč (društvo Đakovica) na dan 4 februara priredila je uspešu zabavu pod pokroviteljstvom matičnog društva u Đakovici. Izvodila je pozorišni komad „Pogibija Borčanin Murata“ koji je komad na osnovu predanja i pesama ispisao član iste čete, brat Đukanović.

Zabava je vrlo lepo uspeła kako u moralnom tako i u materijalnom pogledu. Čist prihod namenjen je za podizanje sokolskog doma. Zeleti bi bilo da se i ostale seoske sokolske čete ugledaju na ovu četu.

Sokolsko društvo Mokrin održalo je 10 marta prikladnu pozorišnu priredbu. Prikazivana je jedna francuska komedija. Diletanti su zadovoljili a i poseta je bila dobra. Sada se vrše pripreme za prikazivanje komada „Voda sa planine“ i „Vračara Božana“.

Sokolsko društvo Mandalina, kod Šibenika, ostalo je bez vrednog zam. starešine, br. Antuna Lenarčića, kapetana frigate i komandanta Kr. broda „Neretva“, koji je premešten u Beograd k teritorijalnoj vazdušnoj odbrani. Soko od detinjstva, br. Lenarčić, je i sve vreme boravka u Mandalini upotrebio u radu za sokolstvo, pomažući mesno društvo svojom saradnjom. Među pripadnicima domaćeg društva stekao je nepodeljene simpatije. Mandalinski sokoli također gube mnogo i u vrednoj sestri Eriki, njegovoj supruzi, koja je kao i brat Antun, aktivno učestvovala u sokolskom radu.

Sokolsko društvo Celle-Matica je letošnje, za smučanje ugodno zimo dobro izkoristilo. Za decu so bile 21. januarja prirejene smuške tekme, za članstvo in naraščaj je prednjaški zbor priredil 18. februarja smučarski izlet k Sv. Ani nad Teharjem. — Prosvetni odbor je uveo debatan večere. Dr. Tyršev članek: „Naša naloga, smer in cilj“ je po svoji globoki vsebini nudil zanimivo snov za tri debatan večere, ki so bili vsi dobro obiskani. Imamo vsa potrebna oprema za lutkovne pretstave, zato bo društvo skrbelo, da pridobi potrebitni prostor, da lutkovnemu gledališču ne bo treba praznovati. Spomladi bomo pričeli še z drugimi panogami telesne vzgoje, ker se hočemo uveljaviti na vseh področjih sokolskega udejstvovanja.

16 marta održana je u Sokolskom društvu Karlovac tradicionalna „Josipovska zabava“, sa bogatom lukom sreće. Svake godine naše društvo na svečan način proslavlja imendan mnogih naših članova i članica, a naročito starješine, br. dr. Josip Variole i našeg dragog brata Josipa Kopčive, kolega vole svi, od najmlađih do najstarijih. Svečare je lijepim govorom pozdravio br. Mirko Malović, prvi starješina župe Karlovac, koji je u svom govoru istaknuo snagu sokolstva u današnjim prilikama i pozvao prisutne da se ugledaju u svijetle primjere naših Josipa, koji već dugi niz godina vode upravu matičnog društva. Br. Josip Variola zahvalio se u ime svečara. Vježbači su naročito pozdravili zamjenika saveznog načelnika, brata Josipa Bognera, koji je također svoj imendan proslavio u našoj sredini. Nakon toga razvila se vesela zabava.

Sedamdeset godina života narvršio je starešina Sokolskog društva u Središću ob Dravi, br. Joža Čulek, poznati nacionalni i sokolski borac, koji je čitav život posvetio radu za narod i domovinu. Osnovao je sokolsko društvo u Sv. Jurju, a sa dr. Pivkom osnovao je Sokol u Središću. Teške je borbe morao da izdrži sa služnicima tudinske misli, ali nikad nije klonuo. Zahvalni prijatelji i narod iz Središća i okoline skromno su proslavili jubilej vrednog Sokola.

Pozorišna sekcija Sokolskog društva Zgošća—Kakanj priredila je na dan 17-III-1940 god. u Sokolskom domu selo, sa Nušičevom komedijom „Detto“. Selo je otvorio gosp. Rajs sa predavanjem „Dom i škola, kao vaspitno sredstvo i njihova saradnja“.

Jedna zanimljiva „teorija“

List „Ravnopravnost“, koji izlazi u Pančevu, objavljuje u posljednjem broju:

Francisco Cianciulli izdao je nedavno u Sembali kod Catanzara knjigu „Carniola Italiana“ (Italijanska Kranjska), koja se može u Italiji kupiti uz popularnu cenu od 5 lira. Dr. Cianciulli razvija u svojoj knjizi (Italijanska Slovenija) sledeću tezu:

„Na Soči pojavljuje se irendentizam — Italija dokazuje da teku, uopšte „tekuća voda“ ne predstavlja stalnu i solidnu političku granicu između država. Većite borbe na Rajni dokazuju to. Soča dakle ne može biti granica između Italije i Jugoslavije, ma da ide u etnografska granica. Ostaju dakle jedino sledeća solucija: Irrendentizam na Soči može se otkloniti jedino priključenjem cele Slovenije do linije Šplje (Spilfeld) — Rijeka Italiji. Slovenački narod odbija jedno ovakvo rešenje, ali

Против рушења „Јадранске Страже“

Покушај извесних кругова да се поруши „Јадранска стража“, изазвао је разумљиву реакцију код свих њених искрених чланова и пријатеља, у свима деловима Југославије. Тако је, на недавном збору љубљанског одбора „Јадранске страже“ председник Др. Деклева нарочито подвукао, да словеначки чланови одлучно захтевају да „Јадранска стража“ настави свој рад на старом програму и у старим смерницама. Нова правила која се спремају, не смеју да разбију јединствену организацију. Нека се даде најшира аутономија, али нећемо никаквих цепенја на племенске одборе. Наца држава има јединствено југословенско море и јединствену југословенску морнарицу, па нека за њима стоји и јединствена „Јадранска стража“.

На зборовану је узео реч и председник љубљанског обласног одбора „Јадранске страже“, Др. Пиркмајер, који је настојао да умири говорнике тврдећи да, упркос неким појавима, нема ни говора о кризи у „Јадранској стражи“. Он је казao да се ни у самом средњешњем одбору „Јадранске страже“ никада није мислило, да се организација измени на племенској основи. Организација ће и даље остати сведражна, а поред ширих аутономија које ће се признати бановинским одборима.

Važan tečaj u župi Karlovac

Već duže od mesec dana, svake nedjelje održava se u župi Karlovac narodnoodbrambeni-prosvjetno-tehnički tečaj. Prošle nedjelje imali smo ugodno iznenađenje, jer su nas posjetila braća iz Savezne uprave, koji su održali nekoliko predavanja.

Savezni prosvjetar, br. Miša Stanojević, govorio je o ulozi sokolstva u našoj državi, i ocrtao prilike pod kojima ono danas radi. Svi tečajci su sa napregnutom pažnjom saslušali govor saveznog prosvjetara i nekoliko puta ga prekidali spontanom odobravanjem. Br. Jovo Šepa govorio je o ulozi sokolstva u narodnoodbrambenom radu, a sestra Milica Šepa održala je zanimljivo predavanje o tjeleovježbi žene, koje su svi prisutni saslušali sa mnogo pažnje. Kao zadnje, u nizu ovih zanimljivih govora, bilo je predavanje sestre Milane Gruborove o ulozi žene u sokolstvu.

Na kraju su svi prisutni oduševljeno pozdravili naše drage goste i time ponovno pokazali svoju nepokolebljivu odanost i vjernost jugoslovenskoj i sokolskoj misli. B. F.

„SOKOLSKA VOLJA“

Izašao je 164 broj glasila Ljubljanskog Sokola sa vrlo aktualnim sadržajem, između koga se posebno ističe uvodni članak: Masaryk o boljševizmu i komunizmu, kraći članci i izvještaji, feljton, vesti iz sokolstva u Dravskoj banovini, vesti iz Saveza, nedeljni pregled, naši u tudini itd.

privredni interesi Gornje Italije traže da se stvori jedinstvena pokrajina „Veneto“ prišajedinjenjem Slovenije.

Pisac ističe da se pojam „nacija“ ne može više ograničiti na etničko područje, već uključuje i privredne interese jednog naroda, t. j. italijanskog

„Inostranstvo“!

Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije u Beogradu primio je, pod datumom od 12 marta, od PRVE HRVATSKE STEDIONICE U ZAGREBU, pismo, koga objavljuje u faksimilu, a koje mu je upućeno preko ODELJENJA ZA INOSTRANSTVO, — kao što je

to vrlo odlučno podvučeno... Izgleda da je neka zatvorena frankovačka dušica, bar tim načinom, — kad ne može nekom ustaškom ili gotskom akcijom, — htela da prebaci Beograd, zajedno sa Sokolskim Savezom, u inostranstvo...

PRVA HRVATSKA STEDIONICA

Zagreb, 12. marta 1940
Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije, Beograd

Primili smo Vaše o. j. pismo od 1. o. j. broj 2761 a stvari uložnice broj 10.416. Umoljavamo Vas, da nam isvolite javiti, na čije ime glasi ta uložnica, te da li je ista možda isdanja koje od naših podružnica, jer se uložnica našeg izdanja broj 10416 nalazi kod nas u pohrani.

Zanimljivosti iz doma i sveta

U poslednje vreme došlo je u čitavom svetu, pa i kod nas, do oštih sukoba, a konačno i do potpunog razlaza između socijalista i komunista. Dok su komunisti, sve do nedavna, uveravali svet, da se bore protiv nasilja, ne samo socijalisti, nego i mnogi demokratski, građanski elementi bili su pripravi da, pod takvim uslovima, sarađuju sa njima, protiv reakcije, fašizma i nasilja. Međutim je postupak Sovjeta prema Finskoj izazvao reakciju kod svih demokratskih elemenata, pa i kod socijalista, u čitavom svetu, i u Jugoslaviji. Socijalisti u Jugoslaviji izdali su saopštenje, u kome kažu, da neće više nikakve saradnje sa komunistima, a socijalističke „Radničke novine“ objavile su članak, kome pišu:

„Napad na Finsku — ovaj sramni čin osudili su svi slobodni radnički pokreti svih zemalja. Građanske i socijalističke demokratije iskreno su vodile borbu protiv fašizma i videla, i danas vide, u slomu fašizma glavni uslov za svaki dalji napredak čovečanstva. Komunisti su međutim ostali u slepoj službi diktatorskog režimu u Rusiji, i to je njihova nesreća, i nesreća radnika. Jer boljševički režim u Rusiji, u toku 20 godina, od jedne revolucionarne i prolazne diktature, izvrgao se u trajnu diktaturu generala i birokrata. Mi ne znamo kako će teći dalji hod istorije. Ali znamo da nam je dužnost ostati vezani za radni narod svoje zemlje i odbiti svaku slepu službu tudim vladama, a naročito službu diktaturi u Rusiji.“

Jugoslovensko Ministarstvo unutrašnjih dela je zabranilo raspravljanje knjige „Des Reiches neue Nachbarn“ (Novi susedi Rajha), kao i knjige „Deutschum in Südost-Europa“ (Nemstvo u jugoistočnoj Evropi). Obe knjige su izišle u Lajpcigu, u Nemačkoj, napisao ih je Walter Schneefuss, a zabranjene su zato, što se njihova sadržina protivi interesima naše zemlje i naroda.

Stutgarska radio stanica je pre nekoliko dana održala na francuskom jeziku predavanje, upućeno francuskoj publici, u kome se kazivalo:

„Ako Francuska ne može da shvati metode nemačke pravde, to je zato što se ona drži starog shvatanja o pisanim zakonima, sa-stavljenim iz nepromenljivih paragrafa. Međutim, pravda nije uvek

zakon, niti je zakon uvek pravda. Mi u Nemačkoj smo napredovali u tome i ne damo se maltretirati od starih paragrafa. Naša pravda živi i puna je pokreta. Ona se adaptira svakom pojedinom slučaju i nije opterećena zastarelim predrasudama.“

Englesko ministarstvo za informacije javlja, da je, po izjavi trgovinskog atašea Sjedinjenih Američkih Država u Berlinu, Nemačke povećala optičaj novčanica za 33 posto otkako je rat počeo. Počev od 1 septembra 1939 otkampavano je i pušteno u optičaj za 3 i po milijarde maraka novih novčanica.

SMRT SELME LAGERLEF

Pre nekoliko dana je umrla na svom imanju jedna od najčuvenijih svetских spisateljica, odlična umetnica i vrlo plemenita žena, Selma Lagerlef. Doživela je visoku starost od 82 godine i bila opteretana pošto-vana, ne samo u svom, švedskom narodu, nego i u čitavom svetu, zbog svojih književnih remek-dela i zbog plemenitih misli, koje je preko njih širila. Život je počela kao siromašna učiteljica, ali je već mlada postigla veliki uspeh, sa čuvenim romanom „Gesta Berlin“, koji je praveden i na naš jezik. Napisala je još čitav niz romana, od kojih su najpoznatiji „Antihrisova čudesa“, „Jeruzalem“, „Car iz Portugalske“ itd. Za svoj književni rad dobila je visoka odlikovanja, tako da je postala prva ženska članica Švedske akademije, a godine 1909 dobila je Nobelovu nagradu.

Selma Lagerlef nije samo velika umetnica, koja je u svojim delima, sa mnogo poetičnosti i topline, urtala lepotu rodne grude, život seljaka i plemenitost svoga naroda, nego je i retko idealistički duh, pun ljubavi za narodne tradicije i za večite ideale čovečanstva, propovedajući u svojim delima ljubav između ljudi, stalaže i naroda, veru u Boga i napredak čovečanstva.

Šaljite pretplatu za

„Sokolски гласник“

Čitajući novine...

Mogao je g. Dr. B. Smoljan da organizira Hrvatsku u Beogradu i bez tolikih napadaja na Beograd. Ali pošto mi uvek radije vidimo ono što je pozitivno, nego li negativno, naročito nam se dopala u njegovom govoru rečenica:

»Mi nismo u Beogradu repa bez korijena, i Beograd je, poslije Zagreba, najhrvatskiji grad.»

Pa to je ono, što i mi već davno tvrdimo, — da Beograd treba da bude najhrvatskiji, a Zagreb najsrpskiji grad, i da će tek onda, u ovoj blaženoj zemlji, biti reda i napretka. Ali idite vi kažete g. Smoljanu da je Zagreb posle Beograda najsrpskiji grad, pa ćete videti kako će vam oprati glavu! I ako je »Beograd, poslije Zagreba najhrvatskiji grad«, — čemu da Hrvati napadaju taj najhrvatskiji grad?

Pošto su na žalost neki krugovi iz »Jadranske straže«, dakle oni koji su najmanje to smeli, prvi bacili parolu o »isključivo hrvatskom moru«, prirodno je da se i na srpskoj strani moralo potražiti neko isključivo srpsko more. Međutim, dok je za »Hrvatsku stražu« isključivo hrvatsko more šve od Sušaka do Bojane, u jednom srpskom listu se kao isključivo srpsko more u zimu 250.000 km obale, a drugi piše o danu, kad Dubrovnik bude opet svoj, u definitivnom zagrljaju srpstva i Srbije. Da udari tuk na luk, klerikalna »Hrvatska straža«, oglašava odmah Boku za »historijski i etnički najčišći hrvatski kraj«, a skupa sa Bokom i obale Crne Gore, videći na njima, i Hrvat i Albanac, samo ni jednog jedinog Srbina... I ne može, a da hrišćanski ne nadoda: »A ono Srba, što ima u Boci, spustilo se gladno, golo i boso sa Krivošija«.

Lep ton, dakle! A ipak je, bar za more očito, da ni jedan kraj naše obale ne može biti dovoljno zaštićen i dovoljno srpski i hrvatski, te da će svi biti i gladni i goli i bos, — ako ne dođu u zajednički zagrljaj jugoslovenstva i Jugoslavije...

Ranije smo, iz dana u dan (i u pravo do odvratnosti) iz Zagreba čuli, da je izvor sve korupcije u Beogradu! Toliko se o tome brbljalo, da se ni iz Beograda nije više reagiralo na to, pogotovo ne sa strane onih, koji su u noslocima raznih režima videli zaista gnuzda korupcije. O korupciji u Hrvatskoj i u Zagrebu nije se kroz sve to vreme uopšte govorilo, ne samo sa strane Hrvata, već ni sa strane Srba, pa je prema tome izgledalo, da je jednodušno prihvaćena »dogma« da je Beograd crn, a Zagreb čist kao zlato...

Sada međutim, kao da se okreće stvar tumba, pa se tvrdi da u Beogradu nema uopšte ni traga o korupciji, i da je svā ona došla ravno iz Zagreba. Prema tome bi sada trebala da vredi obratna dogma, — da je Beograd čist kao sunce, a Zagreb crn kao đavo.

Ne razumemo zašto sve to, kad pametni ljudi ipak znaju, da je i jedno i drugo netačno, i da korupcije ima nažalost svuda, i u našoj zemlji i u čitavom svetu. I biće je utoliko više, u koliko poštenji Hrvati neće hteti da je vide kod sebe, u inat Srbima, a poštenji Srbi u inat Hrvatima. Jer nema povoljnije atmosfere za korupciju nego što su baš — ovakve psihoze.

»Hrvatski dnevnik« protestira protiv toga da bi Dr. Milan Prica trebao da bude imenovan redovitim profesorom na zagrebačkom univerzitetu, pa kaže da, — »I ako je Dr. Prica stvarno izabran sa strane fakulteta, uopšte neće biti imenovan redovitim profesorom, jer banska vlast nije dužna imenovati svakoga, koga predloži profesorski zbor; pogotovo kada se znade, kako je došlo do sastava toga zbora«.

»Da je hrvatski narod odlučivao o svojem sveučilištu, sigurno je da mnoga gospoda koja sada nose naslov sveučilišnog profesora, nebi nikad sjela za tu katedru!«

Priznajemo da ne znamo ništa, ni o dobrim ni o lošim kvalitetima g. Price; ali još manje, bogami, znamo, u što da svrstamo ovakvo tretiranje nauke, — da li u fašizam, ili u boljševizam? Jer ne radi se tu o ličnosti Dr. Price, ni o tome da li je banska vlast dužna, ili nije dužna, da postavi onoga koga izabere fakultet; — već o tome, da li banska vlast SME UOPSTE DA UČINI NEŠTO, ZAŠTO NE DOBIJE BEFEL I LI PLACET OD »HRVATSKOG DNEVNIKA«!... Inače se ne bi moglo ni zamisliti da »Hrvatski dnevnik« tako kategorički znade, da banska vlast to neće učiniti, kad njena odluka još nije ni pala...

I konačno se postavlja pitanje. Zašto »mnoga gospoda koja su danas profesori, ne bi pokrivali to mesto, da je hrvatski narod odlučivao o svom sveučilištu«; — da li zato, što ta gospoda (a svi su oni Hrvati, ili bar Srbi iz Banovine Hrvatske!) ne vrede kao naučnici i pedagozi, ili zato, što se politički ne dopadaju redakciji »Hrvatskog dnevnika«? Jer kad je čak i jedan Šikić sa strane »Hrvatskog dnevnika« izbačen iz hrvatskih redova, i kad je jednom od najboljih hrvatskih književnih kritičara i istoričara, Dr. Haleru, nedavno prigovoreno, da »nije dostojan Hrvat«, jasno je koji bi sve partijski bukači zamenjivali na sveučilištu hrvatske naučnike...

JUBILEJNI ZLET V CELJU V JUNIJU 1940

Z odobrenjem Saveza Sokola K. J. se bo za petdesetfeti jubilej Sokolskoga društva Celje-Matica vršil u Celju, 29 in 30 junija; međžupni zlet, na katerem bodo sodelovale vse župe iz dravske banovine. Prvi dan, 29 junija bo ob 1/211 uri v Narodnem domu slavnostna seja z otvoritvijo razstave, zvečer ob 19 uri bo pred kolodvorom promenačni koncert, ob 1/221 uri akademija na prostem, če bo deževno, pa v gledališču. V nedeljo 30 junija bodo po prihodu jutranjih vlakov skušnje, ob 11 uri povorka, ob 16 uri javni nastop. Ta dan bo tudi razvitje novega društvenega prapora.

Sokolsko društvo Celje-Matica je razposlalo vsem edinicam v dravski banovini vabilo na zlet.

KOPLJA diskove, sportske lutkove, lopte i sve ostale sprave nabavite u najboljoj kvaliteti u specijalnoj tvornici gimnastičkih sprava
J. ORAZEM

RIBNICA

Ustanovljena 1881 god.

Belo Celje pa pričakuje tudi odposlanstva iz drugih žup, ki bodo po zletnih dneih porabila priliko in si ogledala naše pokrajinske lepote.

Celjski Sokol zasluži za svoje plodonosno polstoletno delo podporo vsega našega sokolstva, pa je prepričan, da bo s sodelovanjem bratskih žup zlet na višku. Na veselo svidenje v Celju! — Zdravo!

Dani pošumljavanja

Zemaški Odbor za propagandu pošumljavanja rešio je da se Dani saheña drveña i propagande pošumljavanja održe ovoga proleha za vreme od 17 do 31 marta.

Ovo saopštavamo svima našim društvima, pozivajući ih da učestvuju u svima manifestacijama i akcijama, koje he se tih dana vršiti u njihovom delokrugu. Na javnim sastancima i po svim vaspitnim ustanovama treba tih dana držati predavanja i obavestavati članove, naročito decu i omladinu o važnosti i koristi šuma za narodnu privredu i narodno zdravlje. Isto tako treba upoznati članove po potrebi saheña plodonosnog drveña i o voñu kao najzdravijoj hrani i vreu prihoda.

Odbor umoñava sve sreske i mesne odbore za propagandu pošumljavanja kao i škole i društva, koje na ovoj akciji sarañuju, da izrade petgodišnji program pošumljavanja, kojim he obuhvatiti rad na terenu koji he se sistematski izvoditi. U tu svrhu treba prema mogućnostima i lokalnim prilikama izabrati terene na kojima he se idućih godina osnivati rasadnici i vršiti pošumljavanje, te ustanoviti godišnju potrebu na sadnicama i šumskom semenu po vrsti drveña.

Naipominje se, da he se u ovom prilikom zasañivati prvenstveno ona mesta gde drveña može da posluži kao zaštita od napada iz vazduha, a u smislu Uredbe o zaštiti od vazdušnih napada, koju je izdao Ministarski savet 13. aprila 1939.

Naši u Nemačkoj

List »Ravnopravnost«, koji izlazi u Pančevu, objavluje u poslednjem broju:

Po nalogu Gestapa uhapšen je poslednji Josip Butej iz Kolopinskog jezera. G. Butej istakao se kao slovenački kulturni radnik. Pošto dostavljaci nisu imali drugog objektivnog razloga, optuzili su ga zbog nedozvoljenog slušanja stranih radio stanica.

U Beču uhapšen je student Potocnik, Jugosloven iz Sv. Mihaela u srezu Velikovskom. On je

studirao na bečkom Univerzitetu. Razlog hapševnja nije poznat.

U Celovcu je uhapšen slovenački sveštenik Polak i odveden u koncentracioni logor; ne zna se da li u Daehu ili Buhenvald.

U Vinčetu i Gradišću (Eurgenlandu) uhapšen je hrvatski učitelj Fabijan Ferde. On se i suviše istakao u kulturnom radu mehu Hrvatima.

U Gidenbašu uhapšeno je 30 hrvatskih selaka, od kojih su četvoriца odvedeni u koncentracioni logor. Razlog ove mere nije poznat.

SKUPŠTINA SOKOLSKE ŽUPE NOVO MESTO

Sokolska župa Novo mesto održala je godišnju skupštinu, u prisustvu delegata svih jedinica, osim jedne. Savez Sokola K. J. zastupao je brat Marko Sablič, starešina župe Karlovac i član Savezne uprave.

Pre podne radili su zborovi prosvetara i načelnika, na kojima je postignuta potpuna saglasnost u svima pitanjima i doneti razni zaključci za rad u ovoj godini. Tehnički rad je razgranat, ali i pocepan u mnogo oteka. Na zboru prosvetara podvučen je uspešan rad na prosvetnom polju. Govorilo se vrlo pohvalno o Saveznoj prosvetnoj školi.

Podneti izveštaji na skupštini dali su potpunu sliku rada u minuljoj godini, koji je bio u svakom pogledu plodan, uprkos mnogim smetnjama. O sokolskim ciljevima i radu lepo je govorio starešina župe, brat Dr. Ivan Vasić. U ime Saveza SKJ govorio je brat Sablič, čiji je govor saslušan sa najvećom pažnjom. Posle primljenog plana i programa rada za iduću godinu, izabrana je nova uprava u koju su ušli, pored starešine Dr. Vasića, brata: J. Krajec, Dr. S. Skulj, Lj. Papež, M. Šlibar, B. Kobal, I. Murnova, V. Poljanškova, Z. Majhen, M. Matko, G. Kostjukovsky, I. Medic, M. Sušnikova, Dr. B. Küssel, P. Splihal, J. Kobe, J. Matko, S. Pakiž, J. Splihal, Dr. J. Trošt, A. Valentinčič, F. Zagorc, Z. Meršolova, D. Meršolova, M. Černoš, Jos. Kobe, A. Lamut, A. Ogrin, i još desetak zamenika.

Sadržina soko'skih listova

„SOKOLSKI VESNIK“

Primili smo broj 7—8, za mart i april lista za sokolsko vaspitanje dece i naraštaja, koji izlazi u Sremskoj Mitrovici, sa obimnim sadržajem, između koga se napose ističu izvod iz izveštaja

Pripadnikom Sokola se priporoča gostilna

„FIGOVEC“

HOČEVAR FRANG

Ljubljana

Tyrševa ul. 13

Smrt Serdara J. Sredanovića

Umro je još jedini živni crnogorski serar, Jovan Sredanović, od Dobrskog sela. Sin je poznatog crnogorskog serdara, Ćuke Sredanovića, koji je po Evropi pratio crnogorskog gospodara, Vladiku Rada Ćegoša. Još žive u narodu mnogobrojne anegdote, o pokojnom Ćuku i toj pratnji, u vezi sa dukovitišću besmrtnog Ćegoša.

Serdar Jovan nije u svome životu i radu pokorio svoja oca. Po prirodi тих и одмјерен, васпитан у чојству и јунаштву, свугде и на сваком мјесту одликовао се отменим држањем и урођеним васпитањем.

Био је Господарев перјаник. То је школа, кроз коју су пролазили сви виђенији Црногорци, међу њима бирали војводе сердари. Изабрани из најбољих црногорских кућа, и бистри, примили су сву отменост и гордост, да би им на њој позавидели и аристократе великих народа. Један од таквих био је и Serdar Jovan. Био је веома савремен човек. До последњег даха бавно се општим стварима. Био је старешина Sokolske čete u Dobrskom selu, a put, škola, voda itd. bili su glavni zadaci njegova života. Puni mladinskog optimizma, davao je korisne sugestije, za sve što je opštenarodno. Pošten u legendarnoj Crnoj Gori, znao je vrlo zgodno da spoji duh stare Crne Gore sa duhom vremena u kome je živio. U njemu su se spletale najlepše odlike rasnog predstavnika stare Crne Gore, koji se ponosio sa tom њеном великом прошлошću, kao и sa још бољом садашњошću.

Ne ulazeći u svu istoriju njegova života, možemo mirno reći, da su na izmaku ovi i ovakvi Crnogorci u kojima gubi ne samo kuća, bratstvo, pleme, već и цео kraj, па нека је вјечна слава Serdaru Jovanu Sredanoviću!

G. M.

br. D. Rašića za godišnju skupštinu tamošnjeg sokolskog društva, kao i kraći članci. List je krcat radovima za omladinu: pesmicama, igrokazima, crticama i dr. Donosi i razne vesti, saradnju učenika itd.

TURK Mednarodna spedicija Prosto javno skladišče LJUBLJANA

PREVZEMA: Ocarinjenje

uvoznih in izvoznih pošiljk in to hitro, skrbno in po najnižji tarifi. Revizija pravilnosti zaračunanja carine in vse informacije brezplačno.

VINARJEVA CESTA ŠT. 33 (nasproti nove carinarnice) Telefon št. 24-59

Prevaženje

vsakovrsnega blaga, kuriva, strojev, selitve v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi in avtomobili in to hitro ter po nizki ceni. MASARYKOVA CESTA ŠT. 9 (nasproti mestne elektrarne) Telefon št. 21-57

Vskladiščenje

raznega blaga kot tudi poništva v vlastnem, mestne trošarine in uvozne prostem JAVNEM SKLADIŠČU Oskrbna inkaso — povzetij. KOTNIKOVA ULICA ŠT. 12 (nasproti mestne elektrarne) Telefon št. 30-73

F. HRENORIČ

LJUBLJANA Tyrševa 28
Telefon štev. 24-04

VELETRGOVINA Z MANUFAK-
TURU NA VELIKO IN MALO

Ново отворени гранд хотел

„БЕОГРАД“

до железничке станице угао
Балканске и Немањине улице.

ХОТЕЛ располаже са највећим бројем првокласно ново на-
мештених хигијенских соба. Топла и хладна текућа вода. Цен-
трално грејање, купатило, лифт, телефон. — РЕСТОРАН: одлична
домаћа и страна кухиња, пића из најбољих домаћих подрума.
— Препоручује се путничком и трговачком свету.

Првокласни концерт свако вече, стециште отменог друштва,
удобна разонода. —

Најсолидније су цене у ГРАНД ХОТЕЛУ

„БЕОГРАД“

УВЕРИТЕ СЕ

хотелијер, ФИЛИП МАЈИЋ

HOTEL „METROPOL“ MIKLIČ

na sproti želj. stanice MODERNE SOBE, ZMERNE CENE
LJUBLJANA Preporoča hotelijer MIKLIČ

Najbolje sveže meso, mesne iz-
delke in konzerve dobite pritvrdki

Slamič v Ljubljani

JOS. BERGMAN

Parna topilnica loja • Industrija črev

L J U B L J A N A

Poljanska cesta št. 85-87

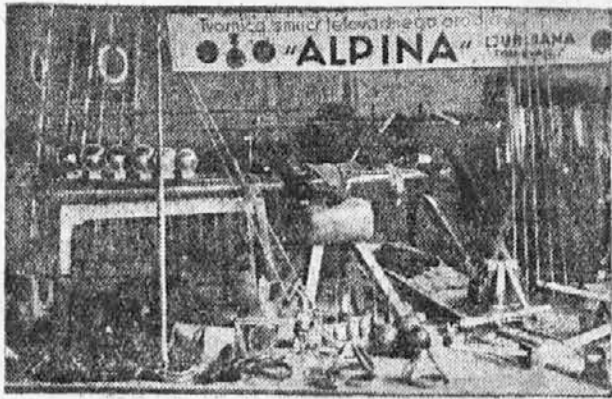
Telefon štev. 20-61

ZA VELIKONOĆ
SE NAJBOLJ PRIPOROČA

NOVO BOK PIVO

in LEŽAK PIVO

iz pivovarne UNION v Ljubljani

Ti i Tvoja sokolska jedinica

nabavljajte u buduće sve potrebštine za telovežbu, laku i tešku atletiku, skijanje, zimsku alpinistiku, sanjkanje, drsanje i ostale športove u

tvornici telovežbenih sprava športskih potrebština i smučaka

SPORTSKE
TRGOVINE →

"ALPINA"

LJUBLJANA

TYRŠEVA C. 12

Zahtevajte ponude i cenik!

V založbi Glavne hranilnice pri SV. LENARTU
v Slov. gor. je izšla knjiga Ivana Koprivca:

„Kmetje včeraj in danes“

Čitaj! Spoznal bodeš deželo v kateri je postala pravljica kruta resnica, deželo kjer imamo univerzo, kjer se v mestu uči o lepoti podeželja ponosna mladina. — Trdo vezana knjiga stane Din. 60.- po pošti Din. 65.-

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA U LJUBLJANI

Filijale:

Beograd, Celje, Kranj, Maribor, Ptuj, Rakek, Slovenj-Gradec, Split, Šibenik, Zagreb

Prima uloške na štedne knjižice i tekuće račune uz najpogodnije ukamaćivanje, finansira trgovinu i industriju, te vrši sve bankovne poslove brzo i kulantno.

Požar provala nezgoda život

kao i sve ostale vrste osiguranja vodi

SLAVIJA

Jugoslavenska osiguravajuća banka
U LJUBLJANI

Centrala : LJUBLJANA
u novoj zgradi — Gajeva ul. 2

Podružnice: Beograd, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Split, Zagreb.

Ekspoziture: Celje, Maribor, Skoplje, Vršac.

ZASTUPSTVA SVUDA!

ZA USKRS

49

5851—63805
Dječje polucipe od laka. Zakopčavaju se na špangu. Za Uskrs najbolji dar.

49

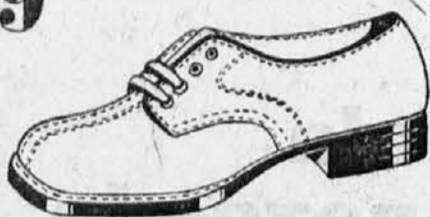
8222—48801
Dječje polucipele od jakog boksa, sa nepoderivim dumenim donovima. Za živahnu djecu nema bolje ni trajnije obuće.

59

5461—44800
Dječje cipelice od smeđe mekane kože, širokog oblika. Preporučujemo ih radi njihove udobnosti.

69

6922—44809
Jake dječje polucipele, izradene od boksa, sa kožnim donovima i potpeticama.

69

5842—64832
Omiljene dječje polucipele od laka, ukrašene na ristu sa kožnim donovima. Praktične i udobne.

39

28425—6608
Ženske lakovane cipele od gume, na špangu. Za blato i kišu veoma podesne.

69

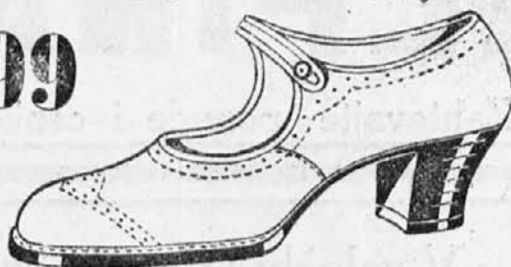
4944—44604
Djevojačke cipele od jake kože, na špangu i kožnim donovima. Radimo ih u crnoj i smeđoj boji.

69

2405—6553
Udobne i lagane cipele, od diftina, sa srednjom potpeticom. Vrlo pogodne za ured i šetnju.

99

2945—44637
Praktične i jake ženske cipele od boksa, na špangu. Za štramac i šetnju.

99

2405—66115
Moderne ženske cipele od finog mekanog crnog ili smeđeg boksa, sa ukrasnom mašnom na ristu

129

2625—46154
Veoma udobne cipele od finog boksa, preko rista ukrašene ukusnim jezikom. Radimo ih u crnoj i smeđoj boji.

29

PRINCESA
Tanke ali vrlo izdržljive svilene čarape u svim modernim bojama. Zadovoljavaju ukus i potrebe svake dame.

99

9937—63624
Jeftine muške polucipele od jakog boksa, sa kožnim donovima i potpeticama.

149

2927—44650
Udobne cipele od boksa, tubastog oblika sa kožnim donovima i potpeticama. Pogodne za svaki štramac.

169

3939—64622
Izdržljive muške cipele od boksa, sa jakim namram šivenim donovima i potpeticama.

12

DIREKTOR
Muške flor čarape, sa lijepim dezenima u svim bojama. Prsti i pete naročito su pojačani.

